

**UCHWAŁA NR XXIX/172/2017
RADY POWIATU KĘPIŃSKIEGO
z dnia 24 marca 2017 r.**

w sprawie przyjęcia Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020

Na podstawie art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.) oraz art. 4 pkt 7 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, ze zm.), po uzyskaniu opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Rada Powiatu Kępińskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017 – 2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kępińskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Baliński

UZASADNIENIE
do uchwały Nr XXIX/172/2017
Rady Powiatu Kępińskiego
z dnia 24 marca 2017r.

„Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020” jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz promocji dziedzictwa kulturowego. Został opracowany celem realizacji zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2014 poz. 1446 ze zm.) Ustawa wprowadza obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy - zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym, jak i gminnym. Zarząd Powiatu sporządza na okres 4 lat powiatowy program opieki nad zabytkami, który po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków przyjmuje Rada Powiatu. Pismem z dn. 03 marca 2017 r. znak pisma: Po.5120.10894.1.2016 Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu pozytywnie zaopiniował „Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020”. Program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a z jego realizacji Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata sprawozdanie, które następnie przedstawia Radzie Powiatu.

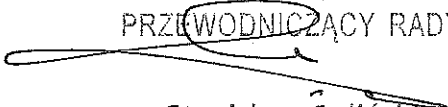
Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków, dbanie o należyty stan zabytków jest coraz powszechniejsza wśród mieszkańców Powiatu Kępińskiego. Rewitalizacja poszczególnych obiektów, jak również całych zespołów zabudowy jest szansą na ich uratowanie. Tak więc stworzenie programu opieki nad zabytkami jest nie tylko koniecznością przewidzianą ustawą, ale przede wszystkim potrzebą społeczną. Jest również ważnym czynnikiem w upowszechnianiu wiedzy i pomaganiu właścicielom zabytków w dbaniu o ich dobrą kondycję.

Program stanowi podwalinę współpracy między samorządem powiatowym, samorządami gminnymi, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Współpraca ta rozwijana w kolejnych latach powinna przynieść lokalnej społeczności wymierne korzyści - zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Formułując Program opieki nad zabytkami przyjęto zadania należące z mocy ustawy do obowiązków powiatu, między innymi opieki nad zabytkami, do których Powiat Kępiński posiada tytuł prawny oraz zarysowano ogólną politykę powiatu w dziedzinie opieki nad zabytkami, nie naruszając przy tym kompetencji poszczególnych gmin i praw właścicieli.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

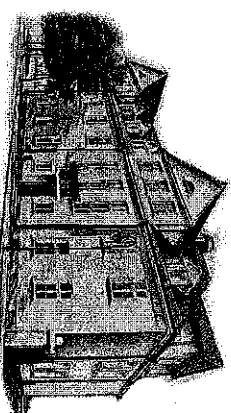
PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Baliński

Program opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego

na lata 2017 - 2020
Kępno, styczeń 2017

Starostwo Powiatowe w Kępnie

Zatwierdzam:

Załącznik:
do uchwały nr XXIX/172/2017
 Rady Powiatu Kępińskiego
 z dnia 24 marca 2017 roku

Zaopiniował:

Opracował:
Paweł Jezłomy
Wydział Zarządzania Projektami
i Promocji Powiatu
Starostwa Powiatowego w Kępnie

Spis treści

Wstęp	3
Powiat Kępiński	3
1. Podstawa prawna opracowania	4
2. Kompetencje powiatu w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami	5
2.1. Ustawa o ochronie i opiece nad zabytkami	5
2.2. Ustawa prawo budowlane	9
2.3. Ustawa o gospodarce nieruchomościami	10
2.4. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych	11
3. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa	11
3.1. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	11
3.2. Narodowa strategia Rozwoju Kultury w latach 2004-2013 wraz z uzupełnieniem	12
3.3. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku	14
3.4. Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2013-2016	14
3.5. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	15
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa	15
4.1. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2016-2023	15
4.2. Gminne programy opieki nad zabytkami	15
4.3. Powiatowy Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Kępińskiego	16
5. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego Powiatu Kępińskiego	17
5.1. Zestawienie zabytków	18
5.1.1. Zestawienie zabytków nieruchomych	18
5.1.2. Zestawienie zabytków nieruchomych – układy urbanistyczne	20
5.1.3. Zestawienie zabytków archeologicznych	20
5.1.4. Zestawienie zabytków ruchomych	21
5.2. Opisy zabytków	25
Gmina Baranów	
Gmina Bralin	
Gmina Kępno	
Gmina Perzów	
Gmina Łęka Opatowska	
Gmina Rychtal	
Gmina Trzcinica	
6. Zabytki w gminnych ewidencjach zabytków nieruchomych i archeologicznych	64
7. Stan dziedzictwa kulturowego Powiatu Kępińskiego i obszary największego zagrożenia zabytków	64
8. Analiza SWOT	66
9. Zabytki stanowiące własność powiatu	67
10. Priorytety programu opieki nad zabytkami	69
11. Cele programu opieki nad zabytkami	69
12. Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami	71
13. Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami	73

Wstęp

Dziedzictwo kulturowe to dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, to również dorobek naszych czasów. Najczęściej utożsamiamy dziedzictwo kulturowe z archeologią, architekturą, sztuką i zabytkami. Za zabytek uznaje się nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością, stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Zabytki, ślady działalności ludzkiej są niezastąpionym źródłem informacji o życiu i działaniach człowieka oraz o historycznym rozwoju umiejętności artystycznej i technicznej. Zabytki są zasobami nieodwracalnymi decydującymi o tożsamości miejsca. Chcąc zachować łączność pomiędzy przeszłością i przyszłymi pokoleniami, musimy dążyć do ich zachowania. Złożoność i interdyscyplinarność działań w tej sferze w warunkach gospodarki rynkowej wymaga strategicznego zarządzania zabytkami opartego na długookresowej wizji rozwoju. Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków, dbanie o należyty stan zabytków jest coraz powszechniejsza wśród mieszkańców naszego powiatu. Rewitalizacja poszczególnych obiektów, jak również całych zespołów zabudowy jest szansą na ich uratowanie. Tak więc stworzenie programu opieki nad zabytkami jest nie tylko koniecznością przewidzianą ustawą, ale przede wszystkim potrzebą społeczną. Jest również ważnym czynnikiem w upowszechnianiu wiedzy i pomaganii właścicielom zabytków w dbaniu o ich dobrą kondycję. Miejsce nigdy nie będzie atrakcyjne dla turysty jeżeli jego zabytki będą zaniedbane, niewłaściwie promowane czy ekspozowane. To urok zabudanych zabytków, ulicznych zaułków i parków tworzy niepowtarzalny charakter danego miejsca do którego z chęcią powraca turysta. Kultura i tradycja naszego regionu, malownicze położenie geograficzne oraz zabytki tworzą niepowtarzalny produkt turystyczny, który jest znaczącym elementem rozwoju powiatu.

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań, dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Stanowi podwalinę współpracy między samorządem powiatowym, samorządami gminnymi, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Współpraca ta rozwijana w kolejnych latach powinna przynieść lokalnej społeczności wymierne korzyści – zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Powiat Kępiński

Powiat Kępiński jest położony w południowej Wielkopolsce, na pograniczu trzech województw: opolskiego, dolnośląskiego i łódzkiego. Należy do powiatów średniej wielkości, a jego powierzchnia wynosi ok. 605 km². Obszar ten zamieszkuje ok. 56 tys. osób. W skład powiatu wchodzi 7 gmin: Kępno, Baranów, Bralin, Łęka Opatowska, Perzów, Rychnal i Trzcianica. Jedynym miastem powiatu jest Kępno, w którym mieszka ok. 15 500 osób. Przez tę swoją stolicę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: Wrocław – Warszawa oraz Katowice – Poznań. Najbliższym większym ośrodkiem miejskim jest Ostrowo Wlkp. (ok. 50 km), Kalisz oraz Wrocław (ok. 80 km). Odległość od Poznania – stolicy województwa wielkopolskiego wynosi ok. 180 km.

W powiecie kępińskim dominują tereny równinne do 200 m n.p.m. Obszar jest jednak interesujący pod względem przyrodniczym, szczególnie ciekawe są rezerваты przyrody, np. Studnica w gminie Rychnal. Dodatkową atrakcją stanowią liczne zabytki, najcenniejsze mają charakter sakralny. Najwspanialszym z nich jest drewniany XVIII-wieczny kościółek „Na Polku”, nagrodzony Srebrnym Medalem „Europa Nostra”.

1. Podstawa prawna opracowania

Podstawę prawną opracowania Programu opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020 stanowią poniżej wymienione przepisy prawa:

- Art. 4, pkt 7. Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.2016.814 z dnia 2016.06.09) określający, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
- Art. 87. Ustawy z dnia 27 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2014.1446 z dnia 2014.10.24) wskazujący, iż: zarząd powiatu sporządza na okres 4 lat powiatowy program opieki nad zabytkami powiatowy program opieki nad zabytkami przyjmującą radę powiatu po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków; powiatowy program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym; z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami zarząd powiatu sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie powiatu

Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje ochronę zabytków jako immanentnego elementu dziedzictwa kulturowego. W treści art. 5. i 6. Konstytucji zapisano, iż Rzeczypospolita Polska strzeże dziedzictwa narodowego oraz stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury. Zabytki stanowiące element dziedzictwa kulturowego o wysokich wartościach materialnych jak i niematerialnych są dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Artykuł 82. Ustawy Zasadniczej wskazuje, iż dbałość i troska o dobro wspólne jest obowiązkiem każdego obywatela Państwa Polskiego Zapisy konstytucyjne stanowią potwierdzenie dla zrozumienia idei zagwarantowania ochrony zabytków rozpowszechnionej w dokumentach o charakterze międzynarodowym będących w większości deklaracjami bądź konwencjami określającymi zasady i sposób dbałości o zachowane materialne dziedzictwo kulturowe takimi jak:

- Karta Ateńska, czyli postanowienia konferencji w Atenach sporządzona 30 października 1931r.
- Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego przyjęta w Hadze 14 maja 1954r.
- Karta Wenecka, czyli Międzynarodowa Karta Konserwacji i Restauracji Miejsc Zabytkowych sporządzona w Wenecji w 1964 r.
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego przyjęta w Paryżu 16 listopada 1972r.
- Międzynarodowa Karta Ochrony Ogródów IFLA-ICOMOS sporządzona 21 maja 1981r.
- Międzynarodowa Karta Ochrony Miasta Historycznych ICOMOS sporządzona w październiku 1987r.
- Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy sporządzona w Grenadzie 3 października 1985r.

W ścisłej relacji z zapisami konstytucyjnymi pozostają zapisy Ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2016.814 z dnia 2016.06.09) różniące ochronę zabytków przynależącą do organów państwa od opieki nad zabytkami sprawowanej przez właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych. Pozostałymi aktami prawnymi regulującymi kwestie ochrony zabytków są:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2016.778 z dnia 2016.06.04);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz.U.2016.290 z dnia 2016.03.08);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2016.672 z dnia 2016.05.16);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (z Dz.U.2016.2134 z dnia 2016.12.23);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U.2016.2147 z dnia 2016.12.23);
- Ustawa z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U.2012.406 z dnia 2012.04.16);

13. Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami

Za wdrożenie zapisów Programu opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020 odpowiedzialny jest Zarząd Powiatu.

Każdy obszar problemowy ujęty w celach Programu powinien być przypisany odpowiedniej jednostce, wydziałowi starostwa, bądź innej instytucji wypełniającej zadania publiczne będące w kompetencjach powiatu w zakresie opieki nad zabytkami.

Analiza Programu będzie dokonywana każdorazowo po upływie 2 lat jego funkcjonowania, w oparciu o weryfikację mierników przypisanych każdemu z celów.

Realizacja celów – mierniki:

W ramach celu I:

Działania zmierzające do poprawy stanu zachowania zabytków

1. Poziom (w %) wydatków budżetu powiatu na ochronę i opiekę nad zabytkami
2. Wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczba (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów
3. Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom
4. Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych

W ramach celu II:

Ochrona zabytków z uwzględnieniem krajoznawstwa kulturowego i dziedzictwa archeologicznego

1. Poziom (w %) wydatków budżetu powiatu na ochronę i opiekę nad zabytkami
2. Liczba działań podjętych przez powiatowe organy nadzoru budowlanego w sprawach związanych z ochroną obiektów zabytkowych ujętych w gminnych ewidencjach zabytków
3. Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom
4. Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych

W ramach celu III:

Podjęcie działań zwiększających atrakcyjność zabytków

1. Liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej
2. Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych

W ramach celu IV:

Promocja dziedzictwa kulturowego powiatu kępińskiego

1. Liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników)
2. Liczba opracowanych prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajoznawcze itp.)
3. Liczba i zasięg imprez kulturalnych i turystycznych służących promocji dziedzictwa kulturowego
4. Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

W ramach celu V:

Upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym powiatu kępińskiego

1. Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych
2. Liczba szkoleń lub liczba pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego
3. Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

Wzmiankowana analiza dokonywana będzie każdorazowo przez Starostę Kępińskiego po upływie 2 lat funkcjonowania Programu opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020 i zakończona zostanie raportem przedkładanym przez Starostę Kępińskiego Radzie Powiatu Kępińskiego. W miarę rozwoju systemu monitorowania przewiduje się weryfikację sposobu tejże oceny

6. Ustawa z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U.2012.406 z dnia 2012.04.16);
 7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2016.1817 z dnia 2016.11.08);
 8. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach (Dz.U.2012.987 z dnia 2012.09.03);
 9. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz.U.2012.642 z dnia 2012.06.11);
 10. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach Dz.U.2016.1506 z dnia 2016.09.19);
- b) Instrumentów finansowych, dzięki którym realizacja zadań przez Starostę Kępińskiego z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
1. finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością Powiatu Kępińskiego
 2. korzystanie z programów uwzględniających finansowanie obiektów zabytkowych będących własnością Powiatu Kępińskiego z funduszy zewnętrznych w tym środków europejskich.
 3. udzielanie dotacji ze środków budżetu Powiatu Kępińskiego na prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich, prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych na obszarze Powiatu Kępińskiego zgodnie z uchwałą Nr XXII/131/2016 z dnia 26.09.2016r Rady Powiatu Kępińskiego w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze powiatu kępińskiego.
- c) Instrumentów koordynacji, dzięki którym realizacja zadań przez Starostę Kępińskiego z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
1. realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego, programach rewitalizacyjnych itp.,
 2. współpracę z organizacjami wyznaczołymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami;
 3. współpracę z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, Delegatura w Kaliszu w odniesieniu do wszelkich działań podejmowanych przez Powiat Kępiński dotyczących zagadnień z zakresu szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego istniejącego na obszarze powiatu
- d) Instrumentów społecznych, dzięki którym realizacja zadań przez Starostę Kępińskiego z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
1. działania edukacyjne promocyjne
 2. współdziałanie z organizacjami społecznymi
 3. działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami
- e) Instrumentów kontrolnych, dzięki którym realizacja zadań przez Starostę Kępińskiego z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
1. aktualizację gminnych ewidencji zabytków
 2. monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2016.1817 z dnia 2016.11.08);
- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach (Dz.U.2012.987 z dnia 2012.09.03);
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz.U.2012.642 z dnia 2012.06.11);
- Ustawa z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach Dz.U.2016.1506 z dnia 2016.09.19);

2. Kompetencje powiatu w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami

W poniższych podrozdziałach wyszczególnione zostały wszystkie przepisy z obowiązujących ustaw mogących znaleźć praktyczne zastosowanie w działaniach podejmowanych przez organy Powiatu Kępińskiego w celu zapewnienia ochrony i opieki nad zabytkami.

2.1 Ustawa o ochronie i opiece nad zabytkami

Omówienie zabytku [art. 12, ust. 1.]

Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisany do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

Zagrożenie dla zabytku [art. 50, ust. 3.; art. 50 ust. 4, pkt 2.]

W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, starosta, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia.

Jeżeli nie jest możliwe usunięcie zagrożenia, o którym mowa powyżej zabytek nieruchomy może być na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wywłaszczony przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy właściwej ze względu na miejsce położenia tego zabytku, w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

Spoleczni opiekunowie zabytków [art. 102, ust. 2.; art. 103, ust. 1., 2., 3., 4.; art. 105, ust. 1., 2.]

Spoleczny opiekun zabytków współdziała z wojewódzkim konserwatorem zabytków i starostą w sprawach ochrony zabytków i opieki nad tymi zabytkami.

Spolecznego opiekuna zabytków ustanawia, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, starosta właściwy dla miejsca zamieszkania (siedziby) kandydata na społecznego opiekuna zabytków.

Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków starosta coła ustanowienie społecznego opiekuna zabytków, jeżeli opiekun przestał spełniać wymagania określone w art. 102 ust. 3 lub niewłaściwie wykonuje swoje zadania.

O ustanowieniu społecznego opiekuna zabytków lub cofnięciu takiego ustanowienia starosta zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Starosta prowadzi listę społecznych opiekunów zabytków. Osobie fizycznej pełniącej funkcję społecznego opiekuna zabytków starosta wydaje legitymację społecznego opiekuna zabytków, która zawiera jego zdjęcie, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania, datę wydania legitymacji oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska, a także stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania legitymacji.

Osobie prawnej lub innej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, pełniącej funkcję społecznego opiekuna zabytków, starosta wydaje zaświadczenie, które zawiera informację o nadaniu

uprawnień opiekuna, nazwę i siedzibę tej osoby lub jednostki, datę wydania zaświadczenia oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska, a także stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania zaświadczenia.

Uwzględnianie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami [art. 18. ust. 1., 2.]

Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji (...) analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu.

W wyżej wymienionych dokumentach w szczególności:

- uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków
- zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu
- ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniając opiekę nad zabytkami

Dotacje na prace przy zabytkach [art. 81. ust. 1., 2., art. 82. ust. 1., 2., 3.]

W trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Wyżej wymieniona dotacja może być udzielona do 100% nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru.

Łączna kwota dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru, udzielonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wojewódzkiego konserwatora zabytków bądź organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, nie może przekraczać wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru jest zadaniem z zakresu administracji publicznej.

Organy uprawnione do udzielania dotacji prowadzą wykazy udzielonych dotacji oraz informują się wzajemnie o udzielonych dotacjach.

Prowadzenie spraw z zakresu ochrony zabytków [art. 96. ust. 2.]

Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, gminom i powiatom, a także związkom gmin i powiatów, położonym na terenie województwa.

Ponadto w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określone zostały wszystkie istotne pojęcia z dziedziny niezbędne dla prawidłowego rozpoznania dziedzictwa kulturowego z terenu powiatu oraz prowadzenia spraw związanych z jego ochroną i opieką.

Zabytek nieruchomy lub ruchomy [art.6]

Nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.
Zabytki nieruchome dzielą się na:

- krajobrazy kulturowe,
- układy urbanistyczne,
- układy ruralistyczne
- zespoły budowlane,
- dzieła architektury i budownictwa,
- dzieła budownictwa obronnego,
- obiekty techniki (kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe),

2. Współpraca z Samorządem Województwa oraz poszczególnymi gminami i powiatami ościennymi, a także związkami iST w zakresie oznakowania szlaków i tras turystycznych, historycznie udokumentowanych – uzupełnienie oznaczenia cennych obiektów na istniejących szlakach lub w ich sąsiedztwie.

3. Podejmowanie działań mających na celu pozyskanie środków zewnętrznych (w tym funduszy UE) na zagospodarowanie i rewitalizację miejsc atrakcyjnych turystycznie, m.in. szlaków kulturowych, ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, poszczególnych obiektów.

CEL IV - PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU KĘPIŃSKIEGO

1. Promowanie wiedzy o zabytkach archeologicznych na terenie powiatu kępińskiego
2. Wspieranie inicjatyw promujących turystyczne szlaki rowerowe i piesze zlokalizowane na terenie powiatu kępińskiego.
3. Promocja zabytków architektury i budownictwa wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków.
4. Wspieranie wydawnictw promujących dziedzictwo powiatu kępińskiego.
5. Wspieranie wydawania regionalnych publikacji
6. Współpraca z organami samorządowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi (na podstawie rocznego programu współpracy z organizacjami samorządowymi) działającymi w sektorach edukacji oraz kultury i sztuki w zakresie: edukacji dzieci i młodzieży, organizacji konkursów (literackich, historycznych, fotograficznych) poszerzających wiedzę uczniów na temat dziedzictwa kulturowego i jego ochrony, upowszechnianie kultury ze szczególnym nastawieniem na dzieci i młodzież, organizacji imprez mających znaczenie dla rozwoju kultury i integracji społecznej powiatu.
7. Współpraca z organami samorządowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze kultury fizycznej i turystyki w zakresie: upowszechniania kultury fizycznej i turystyki, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych o zasięgu powiatowym i ponad powiatowym.
8. Współpraca z sąsiednimi regionami w celu włączenia szlaków turystyczno-krajoznawczych, szczególnie tych o znaczeniu lokalnym, w krajowy oraz europejski system szlaków.
9. Współpraca z organizacjami ekologicznymi, realizującymi programy służące ochronie przyrody i edukacji ekologicznej w zakresie wymiany informacji oraz edukacji ekologicznej w zakresie m.in. ochrony środowiska i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

CEL V - UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O DZIEDZICTWIE KULTUROWYM POWIATU KĘPIŃSKIEGO

1. Wspieranie konkursów dla dzieci i młodzieży dotyczących dziedzictwa powiatu kępińskiego

12. Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami

Zadania określone w Programie opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020 będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- a) instrumentów prawnych, dzięki którym realizacja zadań przez Starostę Kępińskiego z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie w oparciu o przepisy:
 1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2016.778 z dnia 2016.06.04);
 2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz.U.2016.290 z dnia 2016.03.08);
 3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2016.672 z dnia 2016.05.16);
 4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (z Dz.U.2016.2134 z dnia 2016.12.23);
 5. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U.2016.2147 z dnia 2016.12.23);

1.6. Współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w sprawie nadawania i cofania ustanowienia społecznych opiekunów zabytków dla zabytków architektury i budownictwa z terenu powiatu kępińskiego

2. OPIEKA NAD ZABYTKAMI RUCHOMYMI

2.1. Dofinansowanie konserwacji obiektów ruchomych wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie powiatu kępińskiego na zasadach określonych w uchwale Nr XXII/131/2016 Rady Powiatu kępińskiego z dnia 26.09.2016r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze powiatu kępińskiego

3. OPIEKA NAD ZABYTKAMI ARCHEOLOGICZNYMI

3.1. Podejmowanie działań związanych z rozpoznaniem dziedzictwa archeologicznego powiatu kępińskiego.
3.2. Gromadzenie wiedzy o regionie, odtworzenie i upowszechnianie zanikających odrębności regionalnych.
3.3. Współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w sprawie nadawania i cofania ustanowienia społecznych opiekunów zabytków.

4. OPIEKA NAD DZIEDZICTWEM NIEMATERIALNYM

4.1. Podejmowanie działań związanych z rozpoznaniem dziedzictwa niematerialnego powiatu kępińskiego
4.2. Gromadzenie wiedzy o regionie, odtworzenie i upowszechnianie zanikających odrębności regionalnych

CEL II - OCHRONA ZABYTKÓW Z UWZGLĘDNIENIEM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO

1. Ochrona stanowisk archeologicznych, obiektów zabytkowych, panoram widokowych, zespołów urbanistycznych, dominat krajobrazowych, cennych zieleń, szlaków kulturowych poprzez działania administracyjne prowadzone przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Kępnie
2. Współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w sprawie wydawania przez Starostę kępińskiego, na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia lub – o ile usunięcie zagrożenia nie jest możliwe – wywłaszczenie tych obiektów na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez Starostę kępińskiego na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której położony jest ten obiekt.
3. Ścisła współpraca z samorządami gminnymi z terenu powiatu kępińskiego w sprawach związanych z podejmowaniem działań na rzecz ochrony zabytków.
4. Respektowanie opinii i decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w wydawanych przez Starostę kępińskiego pozwoleńiach na budowę w celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawastrzeń kulturowych.
5. Wydawanie przez Starostę kępińskiego pozwoleń na budowę lub rozbiorę obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

CEL III - PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĘKSZAJĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ ZABYTKÓW

1. Podejmowanie własnych działań bądź wspieranie podejmowanych działań mających na celu zagospodarowanie i rewitalizację miejsc atrakcyjnych turystycznie, m.in. szlaków kulturowych, ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, poszczególnych obiektów.

- cmentarze,
- parki, ogrody i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejsca upamiętniającego wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki ruchome dzielą się na:

- dzieła sztuki plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcje stanowiące zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- numizmaty oraz pamiątki historyczne, a zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i orderzy,
- wytwory techniki, a zwłaszcza urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej i charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiały biblioteczne, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach
- instrumenty muzyczne,
- wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne,
- przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Przytoczony podział nie stanowi katalogu zamkniętego w treści ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ustawodawca użył sformułowania „w szczególności” co daje możliwość jego rozszerzenia.

Obok definicji zabytku ruchomego i nieruchomego ustawodawca w art. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadzawa definicje:

- 1) **Zabytek archeologiczny** - zabytek nieruchomy, będący powierzoną, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawastrzeń kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.
Zabytki archeologiczne dzielą się na:
 - pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - cmentarzyska,
 - kurhany,
 - relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.Ochronie mogą podlegać także nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej
- 2) **Krajobraz kulturowy** - przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze
- 3) **Historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny** - przestrzenne założenie miejscie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg
- 4) **Historyczny zespół budowlany** - powiązana przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi.
- 5) **Otoczenie** - teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych
- 6) **Prace konserwatorskie** - działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań
- 7) **Prace restauratorskie** - działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań

- 8) **Roboty budowlane** - budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiorze obiektu budowlanego podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku
- 9) **Badania konserwatorskie** - działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytków do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich
- 10) **Badania architektoniczne** - działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń
- 11) **Badania archeologiczne** - działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego

Ochrona zabytków [art.4]

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałanie kradzieżom, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opięka nad zabytkami [art.5]

Opięka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury

Podstawowe formy ochrony zabytków stanowią:

- 1) **wpis do rejestru zabytków** - rejestr dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków;
 - a) do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku
 - b) do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę
- 2) **uznanie za pomnik historii** zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego

10. Priorytety programu opieki nad zabytkami

Problematyka związana z opieką nad zabytkami stanowi dla władz Powiatu Kępińskiego ważny obszar działalności. Z uwagi na prawny obowiązek ochrony wartości społecznie istotnych, szerzenie świadomości społecznej oraz wskazywanie kierunków rozwoju samorządom gminnym i podmiotom prywatnym oraz działania promocyjne budujące wizerunek i prestiż powiatu objęcie należytą zabytków opieką stanowi jeden z ważnych aspektów działalności Powiatu Kępińskiego.

Za priorytetowe dla Programu opieki nad zabytkami Powiatu Kępińskiego na lata 2017-2020 należy uznać cele wynikające z art. 87. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, tj:

1. Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
2. Uwzględnianie warunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z warunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej i konsekwentne oraz planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy.
3. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
4. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: podejmowanie działań sprzyjających wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego.
6. Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
7. Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków.
8. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

11. Cele programu opieki nad zabytkami

CEL I - DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY STANU ZACHOWANIA ZABYTKÓW

1. OPIĘKA NAD ZABYTKAMI NIEMUCHOMYMI

- 1.1. Poprawa stanu zachowania, modernizacja, rozbudowa i konserwacja obiektów zabytkowych będących własnością Powiatu Kępińskiego.
- 1.2. Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych prowadzonych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie powiatu kępińskiego na zasadach określonych w uchwale Nr XXII/131/2016 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 26.09.2016r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze powiatu kępińskiego
- 1.3. Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych (z programów krajowych oraz z funduszy UE) na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach będących własnością Powiatu Kępińskiego.
- 1.4. Podejmowanie działań na rzecz upowszechniania wiedzy o źródłach pozyskiwania funduszy na rzecz prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków z terenu powiatu kępińskiego
- 1.5. Zamówienie znaków informujących o tym, iż zabytek podlega ochronie prawnej zgodnie ze wzorem ustalonym przez MKiDN w rozporządzeniu (Dz.U. z 2004 r. Nr 30 poz. 259) i umieszczenie ich na obiektach wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych w powiecie kępińskim po uprzednim uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

prace planowane w latach 2017-2020	Nie planuje się prac gruntownych prac modernizacyjnych, jedynie prace związane z bieżącym użytkowaniem obiektu.
Gminnazjum	
obiekt	Administrator/użytkownik/właściciel: Powiat Kępiński ZABYTEK NIERUCHOMY (nr tel.: 262/Wlkp/A z 21.11.2005)
lokalizacja	63-600 Kępno, ul. Dąbrowskiego 3
obecna funkcja	Budynek liceum Ogólnokształcącego nr 1 im. mjr. H. Sucharskiego
charakterystyka	Pozostał historyj budynek Gimnazjum w którym obecnie mieści się Liceum Ogólnokształcące im. mjr Henryka Sucharskiego, datuje się na 1842 rok. W tym to czasie otwarto jednoklasową szkołę rektorską, przygotowującą uczniów do nauki w czwartej klasie gimnazjum lub w szkole realnej. Po 20 latach starań lokalnej społeczności, władze pruskie pozwoliły na utworzenie trzylasowej wyższej szkoły miejskiej, która utrzymywała gmina. Szkołę umieszczono w trzech klasach elementarnej szkoły żydowskiej przy ulicy Szkolnej. W 1874 w wyniku kolejnych starań magistratu kępińskiego udało się uzyskać zgodę władz i przekształcić szkołę w gimnazjum, jednak bez pełnych praw, dotyczyło to uprawnień do jednorocznej służby wojskowej. Pełne prawa gimnazjum w Kępnie uzyskano w 1912 roku. W ty też roku rozpoczęto naukę w nowym budynku użytkowanym do dziś. W 1920 roku zostało utworzone polskie gimnazjum, którego twórcą i dyrektorem był Błażej Grobicki. W 1930 roku zostało zlikwidowane żeńskie gimnazjum państwowe i nastąpiła reorganizacja szkoły w wyniku której utworzono Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne. Po II wojnie światowej w1949 roku na bazie w/w placówki oświatowej powstał liceum ogólnokształcące któremu w 1975 roku nadano imię mjr Henryka Sucharskiego. Budynek wzniesiono w 1910-1912 w stylu wczesnego modernizmu z zastosowanie wielu różnorodnych form stylizacyjnych. Gmach wzniesiono na rzucie litery „L” w większości trójkątnościennej z dostawionym od wschodu dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o jednorodnych formach stylizacyjnych. Budynek złożony z kilku różnicowanych pod względem kształtu wysokości kubizujących brył nakrytych dachami wielopłocowymi z sześcioboczną wieżą zegarowa górzącą nad korpusem głównym. Elewacja zewnętrzna z zachowaną pierwotną dekoracją architektoniczną w postaci płycin dekoracyjnych oraz portal przed północnym wejściem z rzeźbionym orłem w zwieńczeniu. Od strony południowej widokowa galeria nad arkadowym ganekiem. We wnętrzu obiektu dobre zachowana stolarka okienna, drzwiowa oraz klatka schodowa w poziomie drugiej i trzeciej kondygnacji, a także oryginalny wystrój wnętrza wraz z kamieniami zlewanymi i witrażami. Od strony północnej i zachodniej budynek otoczony murowanym ogrodzeniem z bramą oraz zwieńczonymi dekoracyjnymi wazonami. Dobry stan zachowania
prace planowane w latach 2017-2020	Wytniana poszcza dachowego w niższej części budynku (realizacja 2017-2020) Budowa sali gimnastycznej (realizacja 2017-2018) i zagospodarowanie terenu wokół obiektu. Powiat Kępiński dysponuje decyzją nr 398/2016 z dnia 26 lipca 2016 roku zatwierdzając projekt budowlany i udzielając pozwolenia na budowę oraz pozwoleniem nr 524/2016/A z dnia 22.07.2016 roku przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu na wykonanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku.

3) **utworzenie parku kulturowego** w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajoobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; Park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej; decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację w zakresie lotnictwa użytku publicznego

4) **ewidencja zabytków** jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.
W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków

2.2. Ustawa - prawo budowlane

Projektowanie i budowa obiektów budowlanych z poszanowaniem zabytków [art. 5, ust. 1, pkt 7.]

Objekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając m.in. ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską

Obowiązek uzyskania pozwolenia na roboty budowlane przy zabytkach [art. 29, ust. 2, pkt 1, i 6.]

Pozwolenia na budowę nie wymaga wykonywanie robót budowlanych polegających m.in. na remoncie istniejących obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych, z wyjątkiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz instalowaniu tablic i urządzeń reklamowych, z wyjątkiem usytuowanych na obiektach wpisanych do rejestru zabytków w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Należenie obowiązku uzyskania pozwolenia w przypadku pogorszenia stanu zachowania zabytków [art. 30, ust 7, pkt 2.]

Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, o której mowa w ust. 5, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m.in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków

Pozwolenia na rozbudowę budynków i budowli objętych ochroną konserwatorską [art. 31, ust. 1, pkt 1, i 2.]

Pozwolenia nie wymaga rozbudowa m.in. budynków i budowli – niewpisanych do rejestru zabytków oraz nieobjętych ochroną konserwatorską – o wysokości poniżej 8 m, jeżeli ich odległość od granicy działki jest nie mniejsza niż połowa wysokości oraz obiektów i urządzeń budowlanych, na budowę których nie jest wymagane pozwolenie na budowę, jeżeli nie podlegają ochronie jako zabytki

Pozwolenia na roboty budowlane przy zabytkach [art. 39, ust. 1, 2, 3, 4.]

Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków

9. Zabytki stanowiące własność Powiatu Kępińskiego

Zespół starostwa	
obiekt	Administrator/ użytownik/właściciel: Powiat Kępiński ZABYTEK NIERUCHOMY ((nr rej.: 630/Wlkp/A z dn. 12.02.2008r.))
lokalizacja	63-600 Kępno, ul. Kościuski 5
obecna funkcja	Budynek Starostwa Powiatowego w Kępnie
charakterystyka	Zespół starostwa powiatowego zlokalizowany jest u zbiegu ulic Kościuski i ks. Magnuszewskiego. Zespół starostwa powiatowego w Kępnie w obecnym stanie zaprojektowany został pomiędzy 1920 r. a 1925 r. Pierwotnie role siedziby starostwa pełnił budynek tzw. starego starostwa zlokalizowanego przy ul. Kościuski 9 wzniesiony ok. 1889 r. czyli 2 lata po utworzeniu przez ówczesne władze pruskie powiatu kępińskiego. Budynek zachował się do dnia dzisiejszego w niemal niezmiennym stanie; Siedziba władz powiatowych mieściła się w tym budynku do ok. 1920 r., kiedy to przeniesiono urząd do budynku przy ul. Kościuski 5, gdzie obecnie mieści się siedziba starostwa powiatowego. Obiekt przy ul. Kościuski 5 zbudowany został ok. połowy XIX w., a po 1920 r. budynek adaptowano i rozbudowano (parterowe skrzydło reprezentacyjną wysoką kondygnację parteru i niższe użytkowe poddasze, otwory okienne zamknięte były półkoliste, a elewacje posiadały dekorację architektoniczną (pilasty zwieńczone płaskorzeźbionymi wazonami, opaski okienne). Po II wojnie światowej budynek uległ przekształceniu w celu uzyskaniu większej powierzchni użytkowej, kondygnacje zrównane zostały pod względem wysokości, dodatkowo a adaptowano poprzednią przestrzeń dachową na użytkowe poddasze wprowadzając wstawkę o trójkątnych szczytach i trójkątne okna w połaci dachu; Ponadto zmieniona układ fasady północnej wprowadzając dwa symetryczne pozorne ryzalidy, obudowana także druga kondygnacja nad skrzydłem pd.-wsch. Podczas rozbudowy starano się nadać bryle i elewacja budynku formy nawiązujące do budynku starego starostwa.
stan zachowania	Bardzo dobry
prace planowane w latach 2017-2020	Obiekt poddany gruntownemu remontowi w 2012 roku Nie planuje się prac remontowo-modernizacyjnych, jedynie prace związane z bieżącym użytkowaniem obiektu.
obiekt	Administrator/ użytownik/właściciel: w części: Powiat Kępiński w części Gmina Kępno ZABYTEK NIERUCHOMY ((nr rej.: 630/Wlkp/A z dn. 12.02.2008r.))
lokalizacja	63-600 Kępno, ul. Kościuski 5
obecna funkcja	Park w Zespole Starostwa
charakterystyka	Park z zabytkowym drzewostanem powstały w latach 1920-1925.
stan zachowania	Dobry Park w części stanowiącej własność Powiatu Kępińskiego poddano w 2012 roku gruntownej modernizacji poprzez wytyczenie w część bezpośrednio przyległej do budynku administracyjnego starostwa wjazdu wykonanego z kostki granitowej oraz miejsc postojowych dla pojazdów. Wykonano prace pielęgnacyjne przy istniejącym drzewostanie. Ponadto wykonano nowe nasadzenia drzew i krzewów. Z uwagi na stan własności większa część parku stanowi własność Gminy Kępno. W tej części parku prowadzone były do tej pory jedynie prace pielęgnacyjno-porządkowe.

Pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków.

W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w sprawie wniosku o pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych, o których mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych w wniosku rozwiązań projektowych.

Obowiązek rozbiórki obiektu budowlanego z wyłączeniem zabytków [art. 67 ust. 1., 2., 3., 4.]

Jeżeli niewykończony lub niewykończony obiekt budowlany nie nadaje się do remontu, odbudowy lub wykończenia, właściwy organ wydaje decyzję nakazującą właścicielowi lub zarządcy rozbiórkę tego obiektu i uporaźkowanie terenu oraz określającą terminy przystąpienia do tych robót i ich zakończenia

Przepisu tego nie stosuje się do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków.

W stosunku do obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzję, o której mowa powyżej, właściwy organ wydaje po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w terminie 30 dni. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się za uzgodnienie.

Sprzeciw w stosunku do zmiany sposobu użytkowania zabytku [art. 71. ust. 5. pkt 3. lit. b]

Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli zamierzona zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części może spowodować niedopuszczalne pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

2.3. Ustawa o gospodarce nieruchomościami

Sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste zabytków [art. 13. ust. 4.]

Sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków

Obowiązki w przypadku oddania zabytku w użytkowanie wieczyste [art. 29. ust 2.]

Jeżeli przedmiotem umowy o jest nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, przy określeniu sposobu korzystania z tej nieruchomości można nałożyć, w razie potrzeby, na nabywcę obowiązek odbudowy lub remontu położonych na niej zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w umowie

Obowiązki w przypadku ustanowienia trwałego zarządu [art. 45 ust. 2a]

W przypadku nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, w decyzji o ustanowieniu trwałego zarządu można nałożyć, w miarę potrzeby, na jednostkę organizacyjną obowiązek odbudowy lub remontu położonych na tej nieruchomości zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w decyzji

Podział zabytku [art. 96. ust 1. i 1a.]

W odniesieniu do nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków decyzję o dokonaniu podziału zabytku wydaje się po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podział tej nieruchomości

8. Analiza SWOT

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę silnych i słabych stron, szans i zagrożeń mających istotny wpływ na ochronę zabytków powiatu.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ dobry stan większości zabytków sakralnych oraz zabytków nierozłącznie związanych z turystyką regionu,❖ dobry stan zabytków ruchomych znajdujących się na wyposażeniu świątyni,❖ różnorodność kulturowa zabytków i miejsc o charakterze historycznym❖ opracowany przez Powiat Kępiński plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych❖ wykorzystanie dostępnych źródeł dofinansowania (środki UE, dotacje krajowe) na konserwację zabytków	❖ brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,❖ niewystarczające przygotowanie szlaków turystycznych,❖ niska świadomość społeczna o prawnych zobowiązaniach właścicieli do należytego utrzymania obiektów turystycznych,❖ zły lub średni stan części zabytków znajdujących się w prywatnych rękach,❖ brak współdziałania pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego przy inwestycjach oraz w promowaniu atrakcyjności kulturowej powiatu
SZANSE	ZAGROZENIA
❖ rozwój agroturystyki❖ możliwość finansowania prac konserwatorskich i remontowych obiektów zabytkowych ze krajowych i unijnych środków finansowych❖ rozwój inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego❖ opracowanie przez poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu kępińskiego Programów rewitalizacyjnych	❖ pogarszający się stan stanowisk archeologicznych wynikający z intensyfikacji działalności produkcyjnej i rolniczej,❖ pogarszający się stan techniczny zabytków spowodowany niewłaściwym użytkowaniem i brakiem uzgodnień konserwatorskich,❖ niewłaściwa przebudowa układów urbanistycznych i urbanistycznych❖ brak wystarczających środków na renowację zabytków

Do silnych stron jakości dziedzictwa kulturowego regionu należy przede wszystkim jego duże zróżnicowanie wynikające z historycznego zróżnicowania kulturowego. Mocną stroną jest również stan ważnych obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków. Najlepiej zachowane są obiekty będące własnością Kościoła Katolickiego.

Uświadomienie sobie wartości historycznej zabytku, reguł i zasad postępowania przy jego renowacji to zagadnienie, które rzuciło w sposób cyfrowy na prowadzenie prac remontowych. Istotnym zagrożeniem dla zabytków jest często brak rozumięcia i wiedzy u części właścicieli obiektów. Najstosowniejsze na dzień dzisiejszy są możliwości finansowania prac przy obiektach zabytkowych przez różne kategorie osób i instytucji nimi władającychmi, gdzie często realnie potrzeby znacznie przekraczają przeznaczony budżet

2.4 Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych

Zwolnienia od podatku zabytków [art.7, ust. 1, pkt 6.]

Zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej

3. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa

3.1. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Instrumentem planowania w dziedzinie ochrony zabytków w skali państwa jest „Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”, który zgodnie z art. 84. Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. inicjuje i opracowuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków.

Celem Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań ochronnych wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ponadto jednym ze strategicznych jego założeń jest wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków, w tym stworzenie podstaw współdziałania z organami samorządu terytorialnego w celu łączenia zasobów, lepszego sformułowania struktury i stworzenie warunków dla wypracowania rozwiązań modelowych w przypadku działań organów ochrony zabytków wraz z ich upowszechnieniem np. poprzez system konferencji i spotkań z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego.

Za realizację programu odpowiada minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania te wykonuje Generalny Konserwator Zabytków oraz podległe mu jednostki wyspecjalizowane

Obecnie obowiązujący Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017 został zatwierdzony Uchwałą Nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2014r.

W Krajowym programie dokonano diagnozy stanu ochrony zabytków w Polsce w trzech podstawowych płaszczyznach: organizacji i zadań organów ochrony zabytków w Polsce, stanu zachowania zabytków w Polsce, w tym roli i znaczenia form ochrony zabytków oraz systemów informacji o zabytkach, komunikacji, porozumienia i współpracy w obszarze ochrony zabytków w Polsce.

Na podstawie ww. diagnozy sformułowano cel główny Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jakim jest **wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków.**

Do realizacji celu głównego opracowano trzy cele szczegółowe:

- wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce,
- wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków,
- tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji, które z kolei realizowane będą w ramach szczegółowych zadań.

Istotnym rozwiązaniem, porządkującym zagadnienia przedstawione w Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i uwzględnionym na każdym etapie prac nad dokumentem, są następujące tj. tematy wiążące, których problematyka została poruszona w co najmniej dwóch obszarach diagnozy oraz dwóch celach

szczegółowych. W sposób istotny zagadnienia horyzontalne wskazują priorytety organów państwa w obszarze ochrony zabytków

Na ww. zagadnienia horyzontalne składają się następujące cele:

- a) podniesienie sprawności i skuteczności działań organów ochrony zabytków, w tym jakości merytorycznej decyzji administracyjnych (szkolenia, standaryzacja działań, itp.),
- b) porządkowanie rejestru zabytków oraz stworzenie wiarygodnej metodologicznie diagnozy stanu zachowania zabytków nieruchomych (księgi rejestru A i C),
- c) zwiększenie uspołecznienia ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; budowanie przez organy ochrony zabytków partnerskich relacji z obywatelami, jak i propagowanie postaw współodpowiedzialności społecznej za zachowanie zabytków (współpraca z mediami, wykorzystywanie mediów elektronicznych, konkursy, itp.),
- d) wdrożenie procesów kształtowania postawy krajoobrazowej wśród organów ochrony zabytków,
- e) zwiększenie zaangażowania samorządów, ze szczególnym uwzględnieniem gmin, w ochronę i opiekę nad zabytkami oraz wzmocnienie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków, w tym propagowanie parków kulturowych (ich stanowienie jest władczą kompetencją rad gmin) jako skutecznej formy ochrony zabytków.

3.2 Narodowa strategia Rozwoju Kultury w latach 2004-2013 wraz z uzupełnieniem

Strategiczne cele polityki państwa zostały przedstawione w Narodowej Strategii Kultury na lata 2004-2013 wraz z jej uzupełnieniem na lata 2004-2020 w części „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004-2013”. Podstawą opracowania było uznanie sfery dziedzictwa za podstawę rozwoju kultury i upowszechnienia kultury. Dziedzictwo zostało określone jako potencjał poszczególnych regionów, który sprzyjać ma wzrostowi konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców. Przedstawione w programie wybory strategiczne zgodnie są z kierunkami określonymi w Narodowym Planie Rozwoju. Zasady wdrażania programu opierają się na regulacjach sfery dziedzictwa kulturowego w Polsce, funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz na krajowych regulacjach, dotyczących finansów publicznych i pomocy publicznej. Proponowane cele, priorytety i działania obejmują terytorium całego kraju. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację, jest zróżnicowana przestrzennie i zależy od środków centralnych oraz struktury społeczno-gospodarczej województw.

Zgodnie z wytycznymi Narodowej Strategii Kultury wraz z jej uzupełnieniem na lata 2004-2020 w części „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004-2013” nowoczesna ochrona dziedzictwa powinna obecnie oznaczać mądre zarządzanie zmieniającą się funkcją obiektów zabytkowych i zmieniającym się ich potencjałem oraz poszukiwanie kompromisów pomiędzy koniecznością zachowania substancji zabytkowej, a nieuchronnymi zmianami w uwarunkowaniach jej istnienia. Potrzeba ochrony zabytków powoduje ograniczenie prawa własności ze względu na interes społeczny. Podporządkowując interes prywatny interesowi publicznemu państwo utworzy system pomocy kompensującej dodatkowe obowiązki nałożone na właścicieli zabytków. Istotnym elementem skutecznej ochrony zabytków w państwie prawa jest zasada ograniczonego prawa własności ze względu na interes społeczny. Oznacza to, iż podporządkowując interes prywatny interesowi publicznemu państwo tworzy równoległy system pomocy kompensującej dodatkowe obowiązki nałożone na właścicieli zabytków. W praktyce oznacza to rozszerzenie istniejącego systemu ulg podatkowych.

Znaczącym elementem jest też turystyka, która w znacznej mierze wyraza z kulturowego kontekstu dziedzictwa. Jest ona, zwłaszcza dla historycznych miast, szansą i zagrożeniem. Przez władze samorządowe postrzegana jest, jako jeden z istotnych czynników rozwoju ekonomicznego. Szybkość i selektywność konsumpcji turystycznej stanowi zagrożenie dla autentyczności dziedzictwa. W celu skutecznej ochrony dziedzictwa kulturowego miast i regionów historycznych w systemie wolnorynkowym, należy umiejętnie powiązać dziedzictwo ze sferą gospodarczą.

Najlepiej zachowane będą stanowiska położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych. Należy pamiętać, że ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na każdego, kto zamierza realizować nowe zalesienia lub zmianę charakteru dotychczasowej działalności leśnej na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, obowiązek pokrycia kosztów badań archeologicznych i ich dokumentacji.

Dużym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są inwestycje budowlane i przemysłowe, nielegalna eksploatacja łąk i łąk. Istotnym zagrożeniem jest również działalność rolnicza zwłaszcza intensywna orka. Do innego rodzaju zagrożeń należy działalność nielegalnych poszukiwaczy. Zagrożają oni przede wszystkim cmentarzyskom oraz stanowiskom o własnej formie krajoobrazowej, jak grodziska czy fortyfikacje ziemne oraz pozostałości z okresu II wojny światowej.

Dlatego dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, na obszarach występowania stanowisk archeologicznych oraz w strefie ich ochrony, podczas inwestycji związanych z robotami ziemnymi, wymagane jest prowadzenie prac archeologicznych w zakresie uzgodnionym pozwoleniem na badania archeologiczne Wojewódzkiego Konserwatora w Poznaniu przed uzyskaniem pozwolenia na budowę lub przed rozpoczęciem prac ziemnych.

Układy urbanistyczne

Przebudowa układów urbanistycznych, ruralistycznych i założeń pałacowo – parkowych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawastrzeń kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań często stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie faktów osadniczych.

Mówiąc o zabytku, zwykle mamy na myśli cenne dzieła sztuki, zależiska archeologiczne, średniowieczne zamki i okazałe pałace czy też miejsca związane z istotnymi wydarzeniami historycznymi czy działalnością znanych osób. Zgodnie z legalną definicją zabytku, zawartą w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową

W myśli tej definicji zabytkiem mogą być przedmioty ruchome, jak obrazy, rzeźby, meble czy pojazdy, a także nieruchomości, zarówno budynki, jak i grunty. Należy przy tym pamiętać, iż zabytkiem może być nie tylko pojedyncza nieruchomość - okiesiony budynek mieszkalny, dwór czy kościół, lecz również całe ich zespoły, jak chociażby koszar wojskowe czy dawny folwark wraz z zabudowaniami. Natomiast szczególnym rodzajem zabytku jest układ urbanistyczny.

W myśli przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami układem urbanistycznym jest przestrzenne założenie miejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg.

6. Zabytki w gminnych ewidencjach zabytków nieruchomych i archeologicznych

Baraż istotną funkcję w systemie ochrony dziedzictwa kulturowego pełnią gminne ewidencje zabytków, gdyż stanowią one podstawową bazę danych obejmującą szereg różnorodnych obiektów (budynki, parki, cmentarze, obiekty małej architektury, stanowiska archeologiczne, zespoły zabudowy itd.) tworzących zasób zabytków nieruchomych i archeologicznych istniejących na terenie poszczególnych gmin. Jednocześnie gmina ewidencją zabytków jest materiałem źródłowym dla późniejszych działań mających na celu ochronę zabytków poprzez wpisywanie obiektów do rejestru zabytków, ustanawianie zasad ochrony konserwatorskiej dla obszarów i obiektów zabytkowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o ustaleniu warunków zabudowy lub o ustaleniu inwestycji celu publicznego, a także poprzez wydawanie pozwoleń na rozbiorę, rozbudowę, przebudowę lub nadbudowę obiektów zabytkowych lub na budowę nowych obiektów na terenach objętych obserwacją archeologiczną.

W powiecie kępińskim wszystkie gminy posiadają założoną gminną ewidencję zabytków nieruchomych natomiast żadna z gmin nie opracowała dotychczas gminnej ewidencji zabytków archeologicznych. Należy zaznaczyć, iż gmina ewidencją zabytków jest zbiorem otwartym, który ulega ciągłym zmianom poprzez wykresanie obiektów z gminnej ewidencji lub włączenie do niej nowych obiektów, w związku z powyższym wykazy liczby obiektów w gminnych ewidencjach zabytków na terenie powiatu są wykazem początkowym, który podlegać będzie aktualizacji w chwili opracowywania kolejnych programów opieki nad zabytkami.

7. Stan dziedzictwa kulturowego Powiatu Kępińskiego i obszary największego zagrożenia zabytków

Stan zachowania zabytków

Zabytki nieruchome

Z obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków na terenie powiatu kępińskiego najlepiej zachowane są obiekty będące własnością Kościoła. Również obiekty, które nierozłącznie związane są z turystyką regionu są w dobrym stanie. Niesco gorzej prezentują się zabytki będące własnością prywatną.

Dużej uwagi wymagały zabytkowe parki i cmentarze, które w minimalnym, niemal zerowym zakresie poddawane są pracom konserwatorskim i ochronnym. Ponadto w dokumentach gmin wchodzących w skład powiatu kępińskiego brak jest szeroko zakrojonych programów rewitalizacyjnych. Obecnie podejmowane są prace związane z opracowaniem tego typu dokumentów, przy wykorzystaniu środków m.in. Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Zabytki ruchome

Zabytki ruchome to wyposażenie świątyni, które są stosunkowo dobrze zachowane. Wszelkie prace przy obiektach nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia konserwatora po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu w Wojewódzkim Urzędzie Zabytków w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu.

Zabytki archeologiczne

Stanowiska archeologiczne podlegają stałym zagrożeniom. Z każdym rokiem, wraz z rozwojem technologii, intensyfikacją działalności produkcyjnej, gospodarczej i rolniczej roślinie stopień ich zagrożenia. W myśl art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2014.1446 z dnia 2014.10.24) wszystkie zabytki archeologiczne – bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece. Należy pamiętać, że zasięg stanowisk archeologicznych został wyznaczony na mapach na podstawie badań powierzchniowych. Jednak nie może on odpowiadać dokładnie zasięgowi występowania pozostałości osadnictwa pradziejowego pod ziemią. Dlatego należy traktować go zawsze orientacyjnie.

Cele strategiczne Państwa w zakresie ochrony zabytków:

- przygotowanie skutecznego systemu prawno-finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa;
- poszukiwanie instrumentów wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej;
- ograniczenia uznaniowości konserwatorów, poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowanie.

Celem strategicznym Narodowej Strategii Kultury wraz z jej uzupełnieniem na lata 2004-2020 w części „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004-2013” jest intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych.

Celami częstokroćmi Narodowej Strategii Kultury i sposobami ich realizowania są:

- poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków poprzez zmiany instytucjonalne, prawne i funkcjonalne w sferze dokumentacji i ochrony zabytków oraz procesu oferowania zabytków na rynku;
- kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne społeczne, poprzez formułowanie projektów rewaloryzacji zabytków i ich adaptacji na cele społeczne;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości w wyniku tworzenia zintegrowanych narodowych produktów turystycznych poprzez programowanie i wdrażanie kompleksowych programów dotyczących markowych produktów turystyki kulturowej w Polsce w latach 2004-2013;
- promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą, w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego;
- rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez podnoszenie wykwalifikowanej kadry zatrudnionej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego, podnoszenie zainteresowań społeczeństwa problematyką ochrony zabytków, powołanie zespołu naukowego zajmującego się badaniami nad wpływem zachowania i rewaloryzacji dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-ekonomiczny;
- tworzenie warunków dla rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej poprzez
- promowanie zachowania dziedzictwa kulturowego wsi;
- zabezpieczenie zabytków przed nielegalnym wywozem za granicę poprzez wdrożenie programu „Absynt Patrymonium” – sieci informacji wirtualnej o zabytkach wywożonych i zaginionych.

Cele Narodowej Strategii Kultury realizowane będą w ramach 2 priorytetów i 5 działań:

PRIORETYT 1 - AKTYWNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM STANOWIĄCYM MATERIAŁNE DZIEDZICTWO KULTUROWE

Działanie 1.1. - Wzmocnienie ośrodków dokumentacji zabytków oraz budowa nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-finansowych w sferze ochrony zabytków

Działanie 1.2. - Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne

Działanie 1.3. - Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych

PRIORETYT 2 - EDUKACJA I ADMINISTRACJA NA RZECZ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Działanie 2.1. - Rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego

Działanie 2.2. - Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturalnego przed nielegalnym wywozem i przewozem przez granice

3.3 Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym zobowiązuje sejmiki województw do uchwalenia strategii rozwoju województw. Określać ma ona uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województw.

„Strategia rozwoju województwa Wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r., następnie zaktualizowanym 17 grudnia 2012r.

Ustalenia zawarte w „Strategii” stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Równocześnie stanowi ona punkt wyjścia dla opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego województw. Ta zależność wpływa na stopień ogólności, jaki cechuje strategię rozwoju.

W Strategii określono cztery generalne cele strategiczne:

- a) zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższenia poziomu życia
- b) zwiększenie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy
- c) wzrost wewnętrznej integracji i istotnej poprawy jakości przestrzeni
- d) dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI wieku i wymagań jednoczącej się Europy

Zasad budujących strategię wynikają trzy przesłanki:

- a) nie zaprzepścić posiadanych przez województwo możliwości wynikających z położenia, tradycji, istniejącego potencjału środowiska przyrodniczego, walorów społecznych i gospodarki, a także image Wielkopolski
- b) chroniąc posiadane dobra efektywnie je wykorzystywać
- c) dać wszystkim mieszkańcom i podmiotom szansę korzystania z możliwości rozwojowych.

Kwestie ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury „Strategia” traktuje bardzo ogólnikowo. Jako cel strategiczny nr 1 określa cyt. „Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku”. Do osiągnięcia tego celu służy realizacja 8 celów operacyjnych. Jednym z nich jest cel operacyjny 1.3. – „Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.

Cel ten określa znaczenie dziedzictwa kulturowego dla regionu Wielkopolski, cyt. „Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości.”

3.4 Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2013-2016

Wojewódzki program opieki nad zabytkami sporządzony jest na okres 4 lat przez zarząd województwa. Program przyjmowany jest do realizacji przez sejmik wojewódzki po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami zarząd województwa sporządza, co 2 lata sprawozdanie przedstawiane sejmikowi województwa. Jednocześnie sprawozdanie takie jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i Właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Aktualnie obowiązujący program opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016 został przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/763/13 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2013r. Program opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016 realizowany jest w oparciu o cele analogiczne jak w przypadku Programu opieki nad zabytkami Powiatu Kąpińskiego na lata 2016-2019 określone w art. 87. Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jednak jego

Pozostałe zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego zlokalizowane metodą AZP na terenie gminy Trzcianica:

1. Grodziska – 1 obiekt
2. Osady – 74 obiekty
3. Cmentarzyska – 10 obiektów

ZABYTEK NIERUCHOMY
Kościół murywany z 1894r. (nr rej.: 257/Wlkp/A z 9.11.2005 r.)

Murywany z cegły kościół pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wodziskiej, wybudowany został w 1894 roku. Początkowo jako kaplica, w chwili obecnej kościół ma długość 18,70 metra a szerokość 7,30 metra. Wybudowany w stylu neogotyckim.

W 1891 roku w Wodziszej poświęcona została mała kapliczka w której wystarczało miejsca tylko dla odprawiającego mszę św. księdza. W związku z tym z inicjatywy Księędza Proboszcza Henryka Szwortza z dobrowolnych składek, został wybudowany w 1894 roku kościół. W kościele znajduje się kopia obrazu

Matki Bożej Nieustającej Pomocy, poświęcona przez Papieża Leona XIII. Skomponowana została także pieśń do Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Odnotowano wiele przypadków Jej wstawienia za składającymi prośby wiernymi.

12 września 2007 roku Biskup Diecezji Kujawskiej Ksiądz Stanisław Najbierała nadał kościołowi w Wodziszej tytuł Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy.

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Trzcinica

Po przeprowadzeniu kwerendy zewidencjonowanych zabytków archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Trzcinica za najistotniejsze elementy dziedzictwa archeologicznego należy uznać poniższe stanowiska na które składają się obiekty o widocznej formie krajobrazowej:

1. Kopalnia podworski (tzw. grodzisko stożkowate) w Trzcinicy (nr rej.: 763A z dnia 31.12.1998r.). Stanowisko usytuowane kilkaset metrów w kierunku północno-wschodnim od centrum wsi. Obiekt w formie dobrze zachowanego kopca datowanego na okres nowożytny (XVI-XVII w.) o wysokości około 3,5 m. otoczony fosą o szerokości około 6 metrów. Przeprowadzone badania weryfikacyjne pozwoliły ustalić czas budowy oraz określiły, iż wewnątrz zlokalizowane są relikty drewnianego domu.

oraz obszary o znaczącej wartości naukowej tj.

1. Cmentarzysko kultury łużyckiej w Laskach Stanowisko częściowo przebadane metodą wykopaliskową w latach 1925-1929 przez dr. Michaiła Cwirko-Godyckiego i dr. Adama Wrzośkę, archeologów z Uniwersytetu Poznańskiego uchodziło w okresie międzywojennym za największe w Wielkopolsce cmentarzysko ciepłopalne ludów kultury łużyckiej. Grupy górnosiątko-malopolskiej z okresu młodszej epoki brązu (1100-900 r. p. n.e.) i początku epoki żelaza z VII w p.n.e. liczące około 2 tysiące pochówków ciążących (groby popielnicowe i bezpopielnicowe) oraz około 9 tysięcy zabytków archeologicznych. Do 1939 r. zabrane przedmioty mieściły się w pomieszczeniach pałacu w Laskach, gdzie utworzono muzeum. Po wybuchu II wojny światowej eksponaty przeniesiono do muzeum archeologicznego w Poznaniu. Stanowiska archeologiczne kultury łużyckiej odkryto również w samej wsi Laski. Obecnie cmentarzysko oznakowano poprzez ustawienie w jego pobliżu głazu narzutowego z tablicą informacyjną.

podstawowymi zadaniami - zgodnie z zapisami zawartymi w treści dokumentu - przyjętymi przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego jest zapewnienie prawidłowego stanu zachowania obiektom zabytkowym.

3.5 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XLII/628/2001 z dnia 26 listopada 2001r. Podstawowym celem planu jest harmonijny i zrównoważony rozwój obszaru całego województwa. Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie: ład społeczny, ład ekonomiczny, ład ekologiczny oraz najbardziej podkreślony ład przestrzenny, wyrażający się dążeniem do harmonii, uporządkowania i proporcji wszystkich elementów środowiska człowieka. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego przyjęto, że należy:
- chronić dziedzictwo kulturowe, tożsamość, tradycyjne elementy środowiska miejskiego, takie jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty przestrzenne, panoramy, tereny zielone i tereny otwarte,
 - respektować zalecenia wynikające z przepisów ochronnych i poszerzać zakres ochrony prawnej,
 - podjąć prace opracowania dotyczące rewitalizacji zabytkowych dzielnic,
 - chronić charakterystyczne układy ruralistyczne oraz zespoły sakralne, pałacowo-parkowe, folwarki, zabytkowe budynki mieszkalne, gospodarce, szkoły, wiatrak, karczki, krzyże,
 - przystępować do konserwacji zabytków przyrodniczych i kulturowych wykluczając elementy specyficzne dla architektury wiejskiej, np. kapliczki, krzyże,
 - chronić również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych,
 - szanować kształtowaną tradycyjnie różnorodność form osadnictwa wiejskiego.
- Za jedną z głównych zasad zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego uznano zachowanie dziedzictwa kulturowego i wpisania do struktury przestrzennej i otaczający krajobraz. Za najważniejsze zadania w zakresie ochrony środowiska kulturowego uznano:
- wyodrębnienie w województwie obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego,
 - ochronę miejsc szczególnie cennych dla kultury narodowej,
 - ochronę i zagospodarowanie pod kątem turystycznego wykorzystania zabytków i historycznych miejsc na szlakach kulturowych,
 - wprowadzenie ruchu tranzytowego poza zabytkowe układy urbanistyczne.

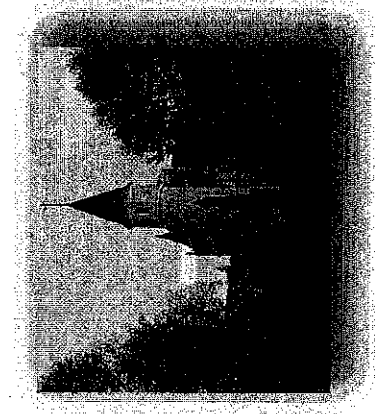
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa

4.1 Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2016-2023

Dokument, opracowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrota Wielkopolski”. Celem opracowanego dokumentu jest rzeczowa analiza potencjału obszaru Lokalnej Grupy Działania obejmującej cały obszar powiatu kępińskiego a następnie ukierunkowanie tego potencjału na konkretne cele do realizacji w latach 2016-2023. Wśród analizowanych aspektów jedno z kluczowych miejsc zajęcia kwestia dziedzictwa kulturowego i zabytków na terenie LGD Wrota Wielkopolski stanowiąca jeden z filarów opracowania. Wyznaczając cele i wskazując strategii w celu szczegółowym 3.2. Zachowanie lokalnego dziedzictwa obszar Lokalnej Grupy Działania zdefiniowano działania ukierunkowane na ochronę lokalnego dziedzictwa.

4.2 Gminne programy opieki nad zabytkami

Na dachu znajdującym się nad sienią wykonano masywny balkon z napisem „Per aspera ad astra”. Pośrodku balustrady umieszczono herb rodu von Loesch. Pałac znajduje się w XIX-wiecznym parku krajobrazowym o powierzchni 8,44 ha. Przy parku zespół budynków mieszkalnych z przełomu XIX i XX w., wykonanych z muru pruskiego. W obiekcie mieściły się w nim: szpital wojenny, Fundacja „Nauka i Praca”, Muzeum, szpital wojenny (1945), siedziba PGR, Szkoła Doskonalenia Kierowców(PGR), świetlica i przedszkole oraz restauracja i hotel. Obecnie jest własnością prywatną.

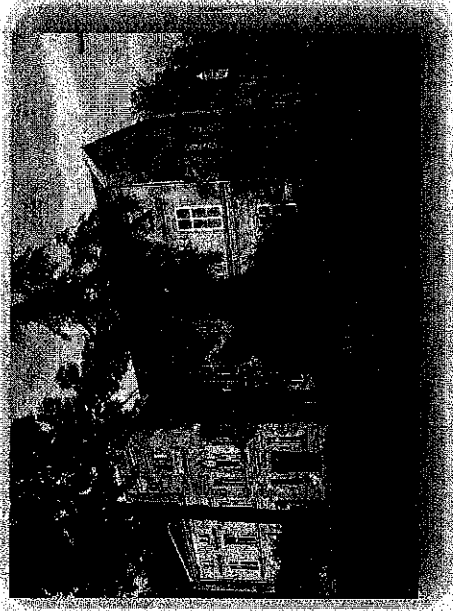
7.4 Zespół pałacowo-parkowy w Pomianach, XIX w. Administrator/uzyskownik/właściciel: Gmina Trzcinica
ZABYTEK NIERUCHOMY

Zespół pałacowo-parkowy z XIX w. (nr rej.: 458/A z 11.12.1989 r.)

Zespół pałacowo-parkowy w Pomianach – wybudowany ok. 1890 roku murowany, piętrowy, neogotycki angielski, 3 ryzality, w narożnikach wieżyczki, wewnątrz hol z obszerną klatką schodową i sienią, obecnie mieszkanie, zamieszkały. W południowo-wschodnim narożniku parku znajdują się pochodząca z początku XIX w. wieża zabytkowa obserwacyjna byłych właścicieli Pomian. Wieża jest zbudowana z kamienia ciosanego i ma 3 metry wysokości (środek zasypany ziemią). Ponadto wyżej zbudowano filary także z kamienia ciosanego na wysokości 2 metrów. Całość zakończono konstrukcją drewnianą w formie ozdóbnej.

7.5 Kościół Matki Pomocy w 1894

filialny pw. Boskiej Nieustającej Wodźnicznej,

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława w Trzcince
61 | Strona

Obecnie na terenie powiatu keptńskiego obowiązują następujące gminne programy opieki nad zabytkami:

- 1) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bralin na lata 2015-2018 przyjęty Uchwałą nr V/27/2015 Rady Gminy Bralin z dnia 25.02.2015r.
- 2) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Baranów na lata 2015-2018 przyjęty Uchwałą nr V/28/2015 Rady Gminy Baranów z dnia 18.02.2015r.
- 3) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2015 - 2018 przyjęty Uchwałą nr XI/39/2015 Rady Gminy Łęka Opatowska z dnia 30.06.2015r.
- 4) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Kępno na lata 2014 – 2017 przyjęty Uchwałą nr VIII/32/2015 Rady Miejskiej w Kępnie z dnia 31.03.2015r.
- 5) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Perzów – brak danych.
- 6) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rychtal na lata 2016-2019 – przyjęty uchwałą nr XVIII/114/16 Rady Gminy Rychtal z dnia 27.07.2016r.
- 7) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Trzcinica na lata 2015-2018 przyjęty Uchwałą nr VII/54/2015 Rady Gminy Trzcinica z dnia 27.08.2015r.

Obecnie bez aktualnego programu opieki nad zabytkami pozostaje gmina Perzów.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez wójta w/w gminy trwają prace związane z opracowaniem a następnie przyjęciem programu opieki nad zabytkami.

4.3 Powiatowy Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Keptńskiego

Starostwo Powiatowe w Kępnie posiada zatwierdzony przez Starostę Keptńskiego i uzgodniony w 2015 roku z Wielkopolskim Wojewódzkim Konservatorem Zabytków w Poznaniu oraz Wojewodą Wielkopolskim – Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla powiatu keptńskiego. Dokument jest spójny z Gminnymi planami ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla powiatu Keptńskiego tj.

- 1) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Perzów zatwierdzony przez Wójta Gminy Perzów w 2013 roku
- 2) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Łęka Opatowska zatwierdzony przez Wójta Gminy Łęka Opatowska w roku 2013 roku
- 3) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Baranów zatwierdzony przez Wójta Gminy Baranów w 2014 roku
- 4) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Rychtal zatwierdzony przez Wójta Gminy Rychtal w 2014 roku
- 5) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Trzcinica zatwierdzony przez Wójta Gminy Trzcinica w 2014 roku
- 6) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Bralin zatwierdzony przez Wójta Gminy Bralin w 2014 roku.
- 7) Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na terenie gminy Kępno zatwierdzony przez Burmistrza Miasta i Gminy Kępno w 2014 roku.

Program opieki nad zabytkami Powiatu Keptńskiego na lata 2017-2020 stanowi dokument pozostający w ścisłym związku z poszczególnymi gminnymi programami będąc ich dopełnieniem w stosunku do kompetencji posiadanych przez organy samorządu powiatowego oraz uzupełnieniem o obiekty pozostające własnością powiatu keptńskiego. Należy podkreślić konieczność zaprojektowania pewnej spójnej wizji rozwijanej w przez powiat i poszczególne gminy w stosunku do opieki nad dziedzictwem kulturowym i w perspektywie nowo opracowywanych programów uwzględniania tej strategii w ich treści

plaskim, na nim oraz częściowo na ścianach polichromia z 1739 r. z kompozycją Wniebowzięcia Matki Boskiej, z symbolem zakonu paulinów oraz strodomną dekoracją roślinną. Otarz główny o charakterze wczesnobarokowym z 2. połowy XVII w., z barokowym obrazem Matki Boskiej w bogato zdobionej sukience drewnianej, rozbudowany został w XVIII w.

Otarz boczny z rzeźbą św. Rocha pochodzi z XVIII w. W kościele znajduje się również arbora późnorenesansowa z 1. połowy XVII w., a także krucyfiksy barokowe, rzeźby aniołów z XVIII/XIX w., relikwiarz rokokowy z 1745 roku i dzwon z 1693 roku.

Jednonawowy poewangelicki kościół w stylu neogotyckim z wieżą stropową opartą na krzyżownicy św. Andrzeja zbudowany w 1879 roku staraniem pastora Jerzego Badury oraz patronów Matyldy i Johana von Loesch. Wajorem tej świątyni – obecnie kościoła pomocniczego pod wezwaniem Niepokalanego Serca NMP są zabytkowe organy, krzyż z pasyjką wykonany w drewnie gruszy na belce stropowej, dzwon stalowy i witraże wykonane w latach 1991-99 autorstwa Mariana Schwartza regionalisty Ziemi Szamotuńskiej, wypalone w pracowni witrażysty Marka Janka z Kobylnicy wpisane jako zabytek dziedzictwa Wielkopolski. Przy kościele na cokołe figura św. Jana Nepomucena.

7.3 Zespół pałacowy w Łaskach, pocz. XXw.

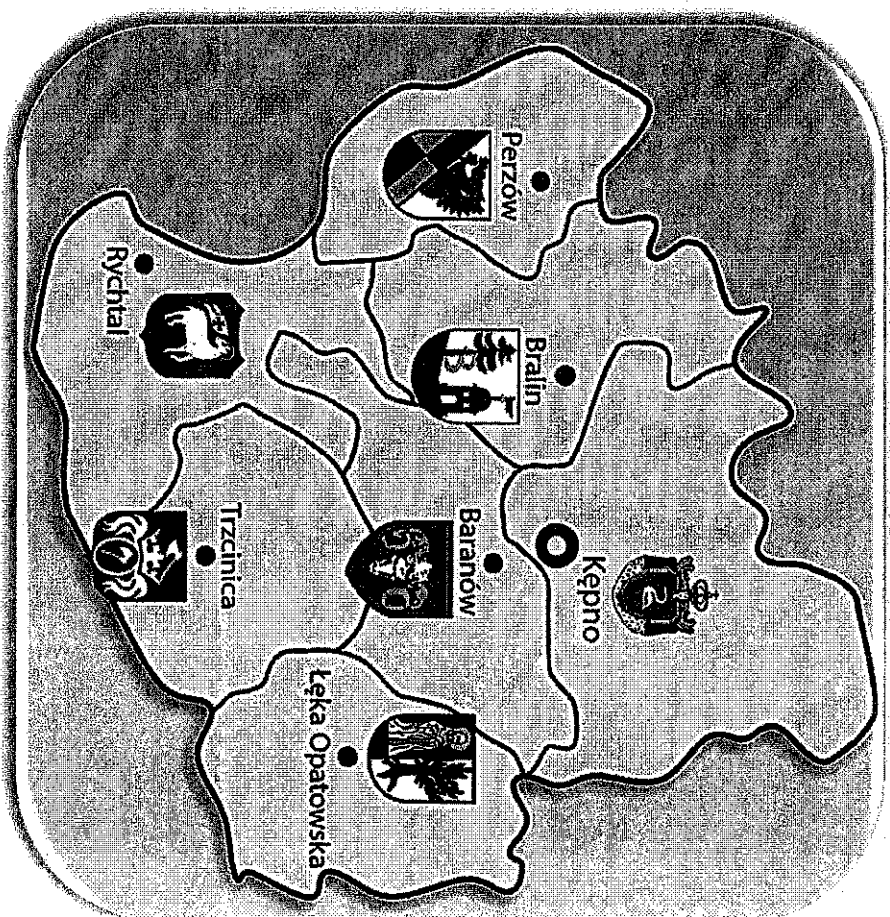
Administrator/uzyskownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIEMUCHY

Zespół pałacowy obejmujący pałac i park (nr rej.: 1662/A z 16.12.1974r.)

Obiekt wybudowany w 1908 r. w stylu neorenesansowym, posiada także elementy renesansu śląskiego i saskiego oraz neobaroku. Jego właścicielem był Fryderyk von Loesch. Był pałacem oznaczającym rywalizację ze szczytami, wieżami i różnorodnymi zamkami dachu. Pałac posiada trzy kondygnacje. Główne wejście posiada lukrowe sklepienie, nad ozdobnymi drzwiami umieszczono kamienną głowę śpiącej nimfy, a nad nią datę 1908.

5. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego Powiatu Kępińskiego

5.1 Zestawienie zabytków

5.1.1 Zestawienie zabytków nieruchomości

ILOŚĆ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KĘPIŃSKIEGO (Ewidencja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)	
GMINA	ZABYTEKI NIERUCHOME
Baranów	Kościół parafialny pw. św. Wawrzycyca i Andrzeja - kl.III-885/20/61 z dn. 27.12.1961r. Kościół parafialny pw. św. Marcina - kl.IV-73/65/53 z dnia 30.10.1953 Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP - kl.III-885/19/61 z dnia 27.12.1961r. Park dworski - 734/A z dn. 09.12.1996r. Pałac - kl.III-885/26/61 z dn. 27.12.1961r. Zespół pałacowy - kl.III-880/142/1663/A z dn. 16.12.1974r. -pałac -park
Bralin	Kościół parafialny pw. św. Anny - kl.III-885/21/61 z dn. 27.12.1961r. Kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na półku” - 606/A z dn. 31.12.1990r. Kościół ewangelicki - 287/Wlkp/A z dn. 14.03.2006r. Pastorówka - 287/Wlkp/A z dn. 14.03.2006r. Dom starców - 650/A z dnia 25.06.1969r. Kościół filialny pw. św. Katarzyny - 679/A z dn. 14.07.1969r. Dwór - 37/A z dn. 17.12.1964r. Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy - 680/A z dn. 14.07.1669r.
Mnichowice	Kościół filialny pw. św. Katarzyny - 679/A z dn. 14.07.1969r.
Nosale	Dwór - 37/A z dn. 17.12.1964r.
Nowa Wieś Książęca	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy - 680/A z dn. 14.07.1669r.
Kępno	Zespół kościoła parafialnego - 804/Wlkp/A z dn. 22.10.1998r. -kościół pw. św. Marcina - plebania -dom katolicki Bożnica - 139/A z dn. 12.07.1968r. Park miejski z aleją lipową - 736/Wlkp/A z dn. 12.03.2009r. Ratusz - 1155/A z dn. 06.06.1970r. Magistrat, 2 bramy wjazdowe na podwórze - 222/Wlkp/A z 30.03.2005r. Dom ul. Kościelna 2 - 138/A z 12.07.1968r. Remiza strażacka - 261/Wlkp/A z 21.11.2005r. Zespół Starostwa - 630/Wlkp/A z 12.02.2008r. - budynek z oficyną (ul. Kościuszkii 9) - budynek (ul. Kościuszkii 5) - Willa Starosty (ul. Kościuszkii 7) - park przy willi Dom (ul. Kręta 7) - 511/A z dn. 19.03.1969r. Dom (Rynek 26) - 137/A z 12.07.1968r. Kamienica z oficyną (Rynek 33) - 688/A z dn. 15.11.1993r. Dom (Rynek 35) - 510/A z 19.03.1969r. Dom (Rynek 36) - 1567/A z dn. 26.07.1974r. Szkoła z salą gimnastyczną (ul. Sienkiewicza 21) - 98/Wlkp/A z 15.07.2002r. Gimnazjum, ogródek z bramą (ul. Dąbrowskiego 3) - 262/Wlkp/A z dn. 21.11.2005r. Szkoła gminy żydowskiej (ul. Szkolna 6) - 99/Wlkp/A z dn. 16.07.2002r.

GMINA TRZCINICA

Zabytki ruchome i nieruchomości

7.1 Kościół parafialny pw. św. Stanisława w Trzcinicy, 1804-1806
Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława w Trzcinicy
ZABYTEK NIERUCHOMY

Kościół mурowany z lat 1804-1806 (nr rej.: 686/A z 15.07.1969 r.)

ZABYTEKI RUCHOME

Wypożyczenie kościoła (Kl.III-860/59/72, nr rej. 229/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 13 pozycji w rejestrze.
Kościół pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika został wzniesiony w latach 1804-1806, kosztem Anieli z Jastrzębskich Trzcirskiej Stefanowej. Kościół posiada styl klasycystyczny, jest mурowany, kryty dachówką z czworokątną wieżą krytą blachą miedzianą. W kościele znajdują się figury drewniane z końca XVIII wieku.

Z tego wieku pochodzi również ambona i konfesjonały. Chrzcielnica jest wykonana w stylu rokokowym. Wśród klasycystycznego wyposażenia znajdują się późnogotycka rzeźba nieznannej świętej z lat ok. 1510 oraz kielich mszalny z 1747 r. Sklepienie kościoła zdobią obrazy z roku 1891. Nad chórem widzimy obrazy: „Zastępy aniołów” dalej „Śmierć Stanisława”, „Trójca Św.”, „Niepokalanie poczęcie Maryi Panny”, nad prezbiterium - „Adoracja Najświętszego Sakramentu przez aniołów”

7.2 Kościół parafialny pw. NMP Wniebowziętej w Laskach,
Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej w Laskach
ZABYTEK NIERUCHOMY

Kościół drewniany z 1627 roku (nr rej.: kl.III-885/10/61 z 27.12.1961 r.)

ZABYTEKI RUCHOME:

Wypożyczenie kościoła (Kl.III-860/45/72, nr rej. 215/B z dn. 23.05.1972 r.) obejmuje 8 pozycji w rejestrze.
Zbudowany został w 1627 r. przez paulinów z Częstochowy. Kościół jest konstrukcją zrębowej, drewniany, orientowany, jednonawowy, prezbiterium niewyodrębnione z zakrystią i kruchtą. Wnętrze nakryte stropem

6.9 Dwór w Ryńcu,
 Administrator/ użytkownik/właściciel: Skarb Państwa, Agencja Nieruchomości Rolnych w Poznaniu
ZABYTEK NIERUCHOMY

Budynek murowany z połowy XIX w. (nr rej.: 182/A z 21.08.1968 r.)

Dwór w Ryńcu pochodzi z połowy XIX wieku. W okresie międzywojennym właścicielem majątku był Tomasz Maciejewski. Po II wojnie światowej majątek został przejęty przez PGR, a obecnie jest własnością Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa. Dwór otoczony jest parkiem dworskim. Znajdują się w nim mieszkania. Dwór jest w złym stanie. Wyremontowany został jedynie dach.

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Rychnal

Na terenie gminy Rychnal znajduje się 241 stanowisk wpisanych do ewidencji gminnej.

Cennym zabytkiem archeologicznym wpisanym do rejestru zabytków jest kopicie podworski (nr rej. 762/A z dn. 31.12.1998 r.) otoczony wałem pierścieniowaty we wsi Drożki, potocznie nazywany – Trzy Łaski.

Wykazano istnienie w tym miejscu w XVII – XVIII wieku dworu murowanego z cegiel:

Łącznie w „Gminnym programie opieki nad zabytkami gminy Rychnal na lata 2016-2019” potwierdza się występowanie na terenie gminy 1. Grodziska, 237 osad, 2 cmentarzy, 1 układu urbanistycznego.

		Bank Ludowy – 100/Wlkp/A z dn. 18.07.2002r.
		Budynek wodociągów z wieżą ciśnieniową – 112/Wlkp/A z dn. 07.03.2003r.
	Kierzno	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP – 870/Wlkp/A z dn. 27.12.1961r.
	Milkorzyn	Zespół pałacowy i folwarczny – 242/Wlkp/A z 22.12.1986r. i dn. 12.07.2006r. - pałac - park - gorzelnia - spichrz - stajnia - ogrodzenie z 5 bramami
	Oliszowa	Kościół parafialny pw. św. Jędrwigi – 607 z dn. 31.12.1990r.
	Świba	Kościół parafialny pw. św. Katarzyny – 608 z dn. 31.12.1990r.
	Łęka Opatowska	Park dworski – 726/A z dn. 14.05.1996r.
	Łęka Opatowska	Dzwonnica przy kościele św. Jędrwigo – 681/A z dn. 14.07.1969r.
	Siemianice	Pałac – 682/A z dn. 14.07.1969r. oraz 1394/A z dn. 24.02.1973r. Spichlerz folwarczny – 683/A z dn. 14.07.1969r.
	Perzów	
	Domaszków	Dzwonnica – 675/A z dn. 14.07.1969r.
	Koza Wielka	Kościół filialny pw. św. Filipa i Jakuba – K.III-885/9/61 z dn. 27.12.1961r.
	Stupia pod Bralinem	Kościół pw. św. Andrzeja – K.III-885/25/61 z dn. 27.12.1961r.
	Trębaczów	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia MB – K.III-885/28/61 z dn. 27.12.1961r.
	Turkowsy	Kościół parafialny pw. Dzieśięciu Tysięcy Męczenników – 288/Wlkp/A z dn. 17.03.2006r. - cmentarz kościelny - ogrodzenie z bramą
	Rychnal	
	Buczek	Kościół filialny pw. św. Jana Nepomucena – K.III-885/22/61 z dn. 27.12.1961r.
	Drożki	Kościół parafialny pw. Jana Nepomucena – 676/A z dn. 14.07.1969r.
		Dzwonnica drewniana – 677/A z dn. 14.07.1969r.
		Dwór – 1043/A z dn. 23.03.1970r.
	Krzyżownik	Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP – 603/A z dn. 31.12.1990r.
	Proszów	Kościół pw. św. Rocha – 1711 z dn. 31.12.1990r.
	Rychnal	Kościół parafialny pw. Święcia św. Jana Chrzciela – 601 z dn. 31.12.1990r.
	Ryńiec	Dwór – 182/A z dn. 21.08.1968r.
	Skoroszdów	Zespół pałacowy – 887/Wlkp/A z dn. 27.12.1961r. i z dn. 06.03.2013r. - pałac - park z promenadą
		Spichlerz – 887/Wlkp/A z dn. 25.03.1970r.
	Wielki Buczek	Zespół dworski – 264/Wlkp/A z dn. 06.12.2005r. - dwór - park
	Trzcznica	
	Łaski	Kościół cmentarny pw. Wniebowzięcia NMP – K.III-885/10/61 z dn. 27.12.1961r.
		Zespół pałacowy – 1662/A z dn. 16.12.1974r. - pałac - park
	Pomiany	Zespół pałacowy – 458 z dn. 11.12.1989r. - pałac - park

Trzcinica	Kościół parafialny pw. św. Stanisława – 686/A z dn. 15.07.1969r.
Wodźciczna	Kościół filialny pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy – 257/Wlkp/A z dn. 09.11.2005r.

* dane zbiorcze opracowane na podstawie – Gminnych programów opieki nad zabytkami

5.1.2 Zestawienie zabytków nieruchomych – układy urbanistyczne

ILOŚĆ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH – UKŁAD URBANISTYCZNY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KĘPIŃSKIEGO	
GMINA	ZABYTKI NIERUCHOME – UKŁAD URBANISTYCZNY
Baranów	Układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowe – 667/A z dn. 15.04.1993r.
Rychtal	Układ urbanistyczny oraz warstwy archeologiczne – 673/A z dn. 27.05.1993r.

* dane zbiorcze opracowane na podstawie – Gminnych programów opieki nad zabytkami

5.1.3 Zestawienie zabytków archeologicznych

ILOŚĆ ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KĘPIŃSKIEGO	
GMINA	ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE
Baranów	Kopiec podworski 667/A z dn. 15.04.1993r.
Bralin	Grodzisko stożkowe – kl-III-5340/100/86 z dn. 19.12.1986r. nr rej. 488/A
Kępno	Grodzisko – 413/A z dn. 09.12.1974r.
	Relikty archeologiczne (nawarstwienia kulturowo-osadnicze) 703/A z dn. 09.12.1974r.
Kierzno	Grodzisko wczesnośredniowieczne – kl-III-870/2/74 nr rej. 339/Wlkp/C z dn. 18.08.2008r.
Młynowice	Grodzisko wczesnośredniowieczne – kl-III-870/1/754 nr rej. 348/Wlkp/C z dn. 22.08.2008r.
Mechnice	Osada kultury fuzyckiej – 701/C z dn. 20.09.1994r.
Trzcinica	Kopiec podworski (tzw. Grodzisko stożkowate) – nr 763/Az dn. 31.12.1998r.
Perzów	Stupia pod Bralinem
Rychtal	Kopiec podworski – 341/Wlkp/C z dn. 22.08.2005

* dane zbiorcze opracowane na podstawie – Gminnych programów opieki nad zabytkami

ILOŚĆ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KĘPIŃSKIEGO	
GMINA	STANOWISKO
Baranów	Grodzisko wczesnośredniowieczne – 1 obiekt ślady osadnictwa, punkty osadnicze i osady – 103 obiekty
Bralin	Grodziska – 1 obiekt Osady – 59 obiektów Cmentarzyska – 10 obiektów
Kępno	Grodziska – 3 obiekty Osady – 175 obiektów Cmentarzyska piaszczyste – 4 obiekty Inne – 2 obiekty
Trzcinica	Grodziska – 1 obiekt Osady – 74 obiekty Cmentarzyska – 10 obiektów

Drewniany kościół konstrukcji zrębowej z roku 1711, wznosi się na wzniesieniu. Na uwagę zasługują trzy późnogotyckie rzeźby z XVI w., ambona barokowa z XVIII w. i zabytkowy dzwon z 1532 r. Przed kościołem murowana kapliczka z drewnianą rzeźbą św. Jana Nepomucena.

Obecny zbudowany został w 1711 r., a odnowiony w 1920 i 1981 r. Kościół jest zbudowany w stylu orientalnym, drewniany, konstrukcji zrębowej z przedścionkiem i wieżą konstrukcji słupowej od zachodu. Prezbiterium ma zamknięte, wieloboczne, przy nim od północy znajduje się zakryta z łazą kolatorską na piętrze (obecnie nie używana). Szersza nawa zbliżona jest do kwadratu, z kruchtą od południa (nie używana) i przedścionkiem od zachodu równym szerokości nawy (obecnie podzielonym na trzy części). W prezbiterium znajduje się posazone sklepienie kolebkowe z żaskryniami. Na sklepieniu oraz na ścianach zachowała się częściowo polichromia o motywach cęgowych z przedstawieniami aniołów w okrągłych medalionach, być może z XVIII wieku. W nawie i pozostałych lokalnościach znajdują się natomiast stropy. Otwór tęczkowy jest profilowany. Drewniany chór muzyczny wsparty jest na dwóch stopkach.

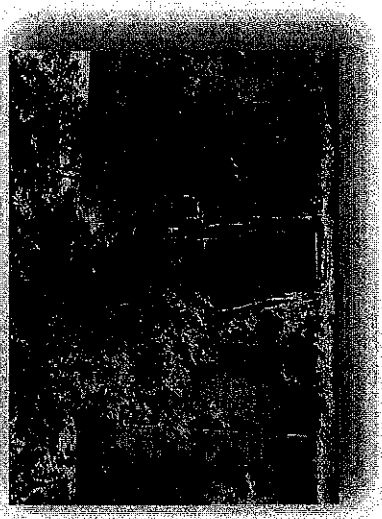
Od północy usytuowane są schody i ganek z okapem, wsparty na słupie, stanowiący dojazd do loży kolatorskiej. Dachy są gontowe z okapem. Nad prezbiterium dach jest dwuspadowy, przechodzący przez łazę i zakrytą, a nad nawą i przedścionkiem wspólny trójspadowy. Więzba dachowa jest częściowo stara. Nad kruchtą południowy dach jest dwuspadowy. Ponad przedścionkiem wieża nakryta jest ośmiobocznym baniastym hełmem gontowym z latarnią. Do kościoła prowadzi trzej drzwi klepkowych ze starymi okuciami i zamkami z XVIII wieku.

6.8 Zespół pałacowy w Skoroszowie,
Administrator/ użytownik/właściciel: zespół pałacowy i spichlerz: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY

- 1) Zespół pałacowy z 1700r. i park z promenadą z XIXw. (nr rej.: 887/Wlkp/A z dn. 27.12.1961 i 887/Wlkp/A z dn. 6.03.2013r.)
- 2) Spichrz z XIX w. (nr rej.: 1045/A z dn. 25.03.1970)

ZABYTKI RUCHOME

Wyposażenie obiektu (kl-III-860/54/72, nr rej 224/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 1 element.
Zespół pałacowy wzniesiony w stylu barokowym w 1700 roku jako rezydencja biskupów wrocławskich. Pałac murywany, piętrowy, częściowo z piwnicami sklepienymi kolebkowo. Pierwotnie był dziewięćcio-osioły, na rzucie wydłużonego prostokąta. Wnętrze posiada układ dwutraktowy. W korytarzu i kaplicy znajdują się sklepienia krzyżowe. W części środkowej elewacji frontowej znajduje się portal, na którym widnieją kartusze herbowe biskupów wrocławskich oraz data budowy. Podczas badań odkryto wtopiony w bryłę pałacu dawny dworek z końca XVI w. Wśród zabudowań gospodarczych znajduje się murywany spichlerz z XIX wieku.

6.5 Kościół parafialny pw. św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku.
 Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku
ZABYTEK NIERUCHOMY
 Drewniany kościół z 1802r. (nr rej.: K.III-885/22/61 z 27.12.1961 r.)
ZABYTEK RUCHOME
 Wyposażenie kościoła (Kl.-III-860/40/72, nr. rej. 210/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmuje 7 pozycji w rejestrze.
 Kościół w Wielkim Buczku jest konstrukcją zrębowej, orientowanej, jednonawowej, jednonawowej. Prezbiterium zamknięte, wieloboczne, szersza i wyższa nawa na planie zbliżonym do kwadratu. Dach dwuspadowy, kryty gontem.
 W maju 2002 roku kościół pod wezwaniem św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku obchodził swoje 200 urodziny.

6.6 Zespół dworski w Wielkim Buczku II poł. XIX : dwór, park, brama wjazdowa
 Administrator/ użytkownik/właściciel: Skarb Państwa, Agencja Nieruchomości Rolnych w Poznaniu
 Dworek murowany z II połowy XIX (nr rej.: 264/Wlkp/A z 6.12.2005r.)
 Dworek wzniesiono na przelomie XIX i XX wieku. Wybudowano go w stylu neoklasycystycznym z fasadą wiejsową skierowaną na południe. Jest on murowany, z cegły, otylkowany, jego fundamenty wykonano z pełnej cegły ceramicznej. Zbudowano go na planie prostokąta z sienią przelotową. Obiekt jest parterowy i podpiwniczony. Ryzalit od strony zachodniej ma połączenie z fasadką, zwieńczoną trójkątnym tympanonem wspartym na filarach. Otwory w ryzalicie ujęte są czworobocznymi filarami przysięsiennymi, zaś kondygnacje oddzielono ciekawym profilowanym gzymsiem. W szczytach znajdują się półkolisty łuki arkad, wsparte na czterech pilastrach. W ryzalicie wschodnim i zachodnim okna opięto filarami. W 1963 r. dworek przeszedł generalny remont, wówczas mieściły się w nim: przedszkole, poczta i biura PGR-u. W 2005 r. obiekt został wpisany do rejestru zabytków.

Dwór otacza park z dwoma połączonymi stawami z wyspąką założony równocześnie z budową dworu około połowy XIX wieku. Drzewa do nasadzeń sprostowane zostały z Wiednia i Berlina. W parku zachowany jest starodrzew składający się m.in. z lip, kasztanowców, wiągów, grabów, dębów i buków. Istnieją również pozostałości po warzywniku i sadzie. We wschodniej części parku w pobliżu stawu usytuowany jest domek ogrodniczy datowany na koniec XIX w. Przed dworem w północnej części znajduje się brama wjazdowa w formie murowanych z cegieł otylkowanych słupów.

6.7 Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach,
 Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach
ZABYTEK NIERUCHOMY
 Kościół murowany z 1751r. (nr rej.: 603/A z 31.12.1990 r.)
ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (Kl.-III-860/27/70, nr rej. 47/B z dn. 08.12.1970 r.) obejmuje 25 pozycji w rejestrze
 Kościół późnobarokowy z roku 1751, jednonawowy z wieżą zwieńczoną hełmem piramidalnym. Bardzo bogate i cenne wyposażenie wnętrza, utrzymane w stylu rokokowym, z 2. połowy XVIII w. W ołtarzu głównym znajduje się gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem z około 1400 r. Sześć ołtarzy bocznych z rzeźbami świętych i bogatą dekoracją snycerską. Przy tęczy ambona i odpowiadająca jej kompozycyjnie chrzcielnica z dekoracją rzeźbiarską. Sklepienie kolebkowe z lunetkami, pokryte polichromią, wykonaną przez Józefa Langera w roku 1905. W murowanej kapliczce przydrożnej drewniana rzeźba św. Jana Nepomucena z XVIII w.

6.7 Kościół filialny pw. św. Rocha w Proszowie,
 Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach
ZABYTEK NIERUCHOMY
 Drewniany kościół z 1711r. (nr rej.: 602/A z 31.12.1990 r.)
ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (Kl.-III-860/52/72, nr rej. 222/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 27 pozycji w rejestrze.

Łęka Opatowska	Osady - 57 obiektów
Perzów	Punkty osadnicze - 38 obiektów
Rychtal	Brak danych
	Grodziska - 1 obiekt
	Osady - 237 obiektów
	Cmentarzyska - 2 obiekty
	Układ urbanistyczny i w-wy kulturowe 1 obiekt

* dane zbiorcze opracowane na podstawie - Gminnych programów opieki nad zabytkami

5.1.4 Zestawienie zabytków ruchomych

GMINA	Nazwa obiektu w którym zlokalizowane są zabytki ruchome	rejestr	ILOŚĆ ZABYTEKÓW RUCHOMYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KĘPIŃSKIEGO		
			wyszczególnienie	liczba sztuk	
Baranów	Kościół pw. św. Andrzeja i Wawrzycyca w Baranowie	Kl.III-860/35/72 nr rej. 205/B z dn. 18.05.1972 r.	malarstwo	15	
			rzemiosło artystyczne	14	
			rzeźba	17	
			złotnictwo	1	
			tkaniny	3	
			malarstwo	9	
			rzemiosło artystyczne	10	
			rzeźba	5	
			złotnictwo	5	
			tkaniny	1	
Baranów	Kościół pw. św. Marianna w Donaborowie	Kl. III-860/39/72 nr rej. 209/B z dn. 18.05.1972 r.	malarstwo	9	
			rzemiosło artystyczne	10	
			rzeźba	5	
			złotnictwo	5	
			tkaniny	1	
			malarstwo	9	
			rzemiosło artystyczne	8	
			rzeźba	8	
			Dzwon spiżowy	8	
			barokowy	1	
Baranów	Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Grębaninie	Kl.III-060/41/72, nr rej. 211/B z 18.05.1972 r. oraz PO-WR 5131.7106.2013, nr rej. 315/Wlkp/B z dn. 13.09.2013 r.	tkaniny	1	
			malarstwo	9	
			rzemiosło artystyczne	8	
			rzeźba	8	
			Dzwon spiżowy	8	
			barokowy	1	
			tkaniny	1	
			malarstwo	1	
			rzemiosło artystyczne	3	
			rzeźba	1	
złotnictwo	6				
tkaniny	3				
malarstwo	3				
rzemiosło artystyczne	16				
rzeźba	8				
złotnictwo	0				
tkaniny	0				
malarstwo	1				
rzemiosło artystyczne	0				
rzeźba	4				
złotnictwo	9				
złotnictwo	21				
Bralin	Kościół św. Anny w Bralinie	Kl.III-860/36/72, nr rej. 206/B z dn. 18.05.1972 r.	malarstwo	0	
			rzemiosło artystyczne	4	
			rzeźba	9	
			złotnictwo	4	
			tkaniny	1	
			malarstwo	0	
			rzemiosło artystyczne	0	
			rzeźba	4	
			złotnictwo	9	
			złotnictwo	21	

Bralin	Kościół pw. Świętej Trójcy w Nowej Wsi Książęcej	KL.III-860/48/72, nr rej. 218/B z dn. 24.05.1972 r.	tkaniny malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	3 0 6 1 3 0
Bralin	Kościół pw. św. Katarzyny w Minichowicach	KL.III-860/49/72, nr rej. 219/B z dn. 24.05.1972 r.	tkaniny malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	4 0 7 5 6 0
Łęka Opatowska	Kościół pw. św. Floriana w Opatowie	KL.III-860/51/72, nr rej. 221/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	4 0 6 0
Perzów	Kościół pw. św. Andrzeja w Stupi pod Bralinem	KL.III-860/55/72, nr rej. 225/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	2 0 1 2 0
Perzów	Kościół pw. św. Filipa i Jakuba w Kozie Wielkiej	KL.III-860/43/72, nr rej. 213/B z dn. 22.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	1 5 1 0 0
Perzów	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Trębaczowie	KL.III-860/58/72, nr rej. 228/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	0 4 3 3
Perzów	Kościół pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników	KL.III-860/60/72, nr rej. 230/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	3 5 1 0
Rychtal	Kościół pw. św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku	KL.III-860/40/72, nr rej. 210/B z dn. 18.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny	1 2 2 0
Rychtal	Kościół pw. św. Jana Nepomucena w Drożkach	KL.III-860/40/72, nr rej. 210/B z dn. 18.05.1972 r.	malarstwo rzeźba złotnictwo tkaniny malarstwo	1 4 4 2 0
Rychtal			malarstwo	1

6.3 Kościół parafialny pw. Jana Nepomucena w Drożkach wraz z dzwonnica, 1843, 1911 Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Jana Nepomucena w Drożkach ZABYTEK NIERUCHOMY Drewniany kościół z 1843r. (nr rej.: 676/A z 14.07.1969 r.) ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (KL-III-860/40/72, nr rej. 210/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmujące 11 pozycji w rejestrze. Kościół w Drożkach ufundowany został na przełomie XIV i XV wieku. Początkowo patronem świątyni był św. Marcin Tours. Obok kościoła zbudowano kwadratową, drewnianą dzwonnice konstrukcji słupowej, nakrytą gontowym dachem. Kościół posiada jedną nawę, wewnątrz, na belce tęczowej, wznoszą się: krzyż i figury Świętych Piotra i Pawła z 2. połowy XVIII w. Ołtarz główny posiada obraz św. Jana Nepomucena z 2. połowy XIX wieku oraz figury Świętych Janów. Kościół remontowano w latach 1954, 1999 i w 2007.

Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Jana Nepomucena w Drożkach ZABYTEK NIERUCHOMY Drewniana dzwonnica z 1911r. (nr rej.:677/A z 14.07.1969r.) Obok kościoła znajduje się kwadratowa, drewniana dzwonnica konstrukcji słupowej, nakryta gontowym dachem. W jej wnętrzu mieści się odlany dzwon z 1686 r.

6.4 Dwór w Drożkach, Administrator/użytkownik/właściciel: Skarb Państwa, Agencja Nieruchomości Rolnych w Poznaniu, użytkownik osoba prywatna ZABYTEK NIERUCHOMY Dwór murowany z I połowa XIX w. (nr rej.: 1043/A z 23.03.1970 r.)

Zabytki ruchome i nieruchome

6.1 Układ urbanistyczny oraz warstwy archeologiczne, 1386-XIXw.
Pierwsza wznianka o Rychtalu pochodzi z 1233 roku.
Układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze znajdujące się na obszarze miasta lokacyjnego Rychtal zachowały niezmienny układ i rozplanowanie ulic od momentu jego lokacji. Z uwagi na wartości urbanistyczne stanowi dobro kultury. (nr rej.: 673/A z 27.05.1993 r.)

6.2 Kościół parafialny pw. Męczennstwa św. Jana Chrzciciela w Rychtalu, 1784-1785
Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Męczennstwa św. Jana Chrzciciela
ZABYTEK NIEMUCHOMY
kościół murowany z lat 1784-85 nr rej.: 601/A z dn. 31.12.1990 r.

ZABYTEK RUCHOMY
Wyposażenie kościoła (KL-III-860/53/72, nr rej. 223/B z dn. 24.05.1972 r. i WUOZ WR-5140/4073/4/2012, nr rej. 424/Wlkp/B z dn. 21.12.2015r.) obejmujące 37 elementów wyposażenia.
Kościół farny w Rychtalu został ufundowany przez biskupów wrocławskich jeszcze w XIII wieku, wówczas pod wezwaniem Ściepła św. Jana Chrzciciela. Jest położony w pobliżu Rynku od strony północno – wschodniej, mury poprzedniej świątyni z roku 1679, która została zniszczona podczas wielkiego pożaru Rychtala. Kościół został zbudowany pod kierunkiem inspektora budownictwa J. Gieslera (J. Diestera). Obiekt zbudowany z cegły. Od strony północnej znajduje się zakryta z łóżką kolumna i przylegająca do niej wieżyczka schodowa. Od strony południowej wznosi się kwadratowa kondygnacyjna wieża dzwonna. Nad wejściem zewnętrzny do kamienia rzeźba przedstawiająca głowę św. Jana Chrzciciela na misie. Od strony północnej znajduje się przybudówka zawierająca klatkę schodową prowadzącą na chór. Od strony zachodniej nad wejściem głównym mieści się trójfilarny portal wsparty na dwóch kolumnach. Dach nad zakrytą jest jednospadowy, będący przedłużeniem części dachu dwuspadowego nad prezbiterium, a nad nawą kościoła dach jest czterospadowy.

Catość pokryta jest czerwoną dachówką – karpówka. Prezbiterium kościoła pochodzi z wcześniejszych czasów nowożytnych. Jest ono półkolistą, na zewnątrz oskarpowaną. Posiada dęźki sklepienie kolebkowe, inaczej zwane beczkowym, z poprzecznymi otworami okiennymi, zwanymi lunetami.

	Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach	KL-III-860/27/70, nr rej. 47/B z dn. 08.12.1970 r.	rzemiosło artystyczne	16
			rzeźba	5
			złotnictwo	3
			tkaniny	0
			malarstwo	2
			rzemiosło artystyczne	9
			rzeźba	6
			złotnictwo	5
			tkaniny	5
			malarstwo	5
			rzemiosło artystyczne	10
			rzeźba	6
			złotnictwo	14
			tkaniny	2
			malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	0
			rzeźba	1
			złotnictwo	0
			tkaniny	0
			malarstwo	5
			rzemiosło artystyczne	3
			rzeźba	5
			złotnictwo	7
			tkaniny	0
			malarstwo	1
			rzemiosło artystyczne	4
			rzeźba	3
			złotnictwo	0
			tkaniny	0
			malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	8
			rzeźba	1
			złotnictwo	4
			tkaniny	0
			malarstwo	4
			rzemiosło artystyczne	4
			rzeźba	1
			złotnictwo	2
			tkaniny	0
			malarstwo	1
			rzemiosło artystyczne	8
			rzeźba	3
			złotnictwo	2
			tkaniny	0
			malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	8
			rzeźba	1

Kępno	Kościół pw. Wszystkich Świętych w Myjomicach	KI-III-860/47/72, nr rej. 227/B z dn. 24.05.1972 r.	złotnictwo	2
			tkaniny	0
Kępno	Kościół pw. św. Jadwigi w Olszowie	(KI-III-860/57/72, nr. rej. 227/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	0
			rzeźba	1
			złotnictwo	2
			tkaniny	0
Kępno	Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Świbie	KI-III-860/57/72, nr. rej. 227/B z dn. 24.05.1972 r.	malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	6
			rzeźba	3
			złotnictwo	1
			tkaniny	0
Kępno	Budynek biblioteki samorządowej w Kępnie	PO-WR 5131 z dn. 26.07.2014 r., nr rej. 394/WLKP/B z dn. 30.03.2015 r.	malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	4
			rzeźba	3
			złotnictwo	0
			tkaniny	0
Kępno	Budynek biblioteki samorządowej w Kępnie	PO-WR 5131 z dn. 26.07.2014 r., nr rej. 394/WLKP/B z dn. 30.03.2015 r.	malarstwo	0
			rzemiosło artystyczne	1
			rzeźba	0
			złotnictwo	0
			tkaniny	0

* dane zbiorcze opracowane na podstawie – Gminnych programów opieki nad zabytkami

Powstanie parafii Turkowy datuje się na XIII wiek. Obecny kościół murowany, wybudowano w 1822 roku, gdy proboszczem był ks. Augustyn Jan Siwik. W 1913 roku za sprawą proboszcza ks. Leopolda Nowaka, dobudowano prezbiterium z przyległymi kaplicami, oraz Zakrystia, a także otoczono kościół betonowy murem cmentarnym. Wewnątrz świątyni wisi bardzo stary, wielkich rozmiarów obraz, przedstawiający Narodzenie Pana Jezusa, a jego autorem jest prawdopodobnie Willman, uczeń samego fiamanózklego mistrza, Paula Rubensa. Znajduje się tutaj również piękny pomnik św. Franciszka, ku czci poległych w I wojnie światowej, rzeźbiony w drzewie przez rzeźbiarza Tschoetschela z Wrocławia, oraz pomnik św. Antoniego o przesłicznych rysach, autorstwa tego samego artysty.

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Perzów

Brak danych – Gmina Perzów obecnie jest na etapie opracowywania „Gminnego programu opieki nad zabytkami”

5.2 Opisy zabytków

GMINA BARANÓW

Zabytki ruchome i nieruchome na obszarze Gminy Baranów

1.1 Baranów - układ urbanistyczny (oraz archeologiczne warstwy kulturowe) XV w.
W 1993 roku do rejestru zabytków wpisano układ urbanistyczny oraz warstwy kulturowo-osadnicze, znajdujące się na terenie Baranowa wraz z otoczeniem, stanowiącym sferę ochrony konserwatorskiej. W uzasadnieniu stwierdzono, że układ urbanistyczny i warstwy archeologiczne Baranowa zachowały niezmienny układ i rozplanowanie ulic od momentu jego lokalizacji (nr rej.: 6677/A z 15.04.1993)

1.2 Drewniany Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja Apostoła w Baranowie, 1732-34
Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja Baranów
ZABYTEK NIERUCHOMY
Kościół drewniany pw. świętego Wawrzyńca i św. Andrzeja Apostoła w Baranowie (nr rej.: K.II.1885/20/61 z 27.12.1961 r.).

ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (K.II.1860/35/772 nr rej. 205/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmuje 50 pozycji w rejestrze. Obecny, drewniany kościół wzniesiony został w 1732 roku, a jego fundatorką była Zofia Stońska, podstolina lukulska. Wybudowano go na miejscu poprzedniego z 1635 roku. Prey nawie świątyni, od strony południowej, rozebranego kościoła w Stupii pod Kępnem. W kaplicy umieszczono obraz Wniebowzięcia NMP, namalowany Fabisza (1845-1868) Jego patron, Feliks Wężyk z Miroczenia, wybudował mrurową dzwonnice z zegarem, w której umieszczono dzwony. Kościół parafialny spłonął w 1631 roku podczas wielkiego pożaru w Baranowie. Rozległa wówczas parafia obejmowała miejscowości: Baranów, Kępno, Mroceń, Łękę Mroceńską, Grębanin, Krątkowy, Osiny. Po odświecy wieńcówskiej, 8 lipca 1684 roku, Marcin Konstanty z Olszowy Olszowski ufundował dla Kępnia kościół parafialny, do którego włączono Osiny i Krątkowy, jako wotum za szczęśliwy powrót z wojny. Kościół w Baranowie pw. św. Andrzeja i św. Wawrzyńca to świątynia o konstrukcji zrębowej, zewnątrz oszalowana posiada jedną nawę. Na białej tęczowej, wewnątrz kościoła, ustawiony jest krzyż, a obok niego barokowe figury Matki Bożej i św. Jana Apostoła. Późnobarokowy ołtarz główny, pochodzący z 1785 roku, jest ozdobiony rzeźbami św. Jana Nepomucena oraz nieznanego biskupa i obrazem adoracji Dzieciątkła Jezus. Świątynia ma trzy ołtarze boczne z około 1640 r. W pierwszym znajduje się płaskorzeźba św. Anny Samotrzęć, w drugiej figury świętych: Zofii, Stanisława Biskupa i Wojciecha. Późnorennesansowa arbona pochodzi z około 1640 r., organy natomiast z XVIII stulecia. Dwuspadowy dach kościoła pokryty jest gontami. Mała wieżyczka posiada sygnaturkę z 1844 r. z barokową tarczą zwieńczoną cebulastym hełmem.
W latach 2011-2012 obiekt poddano gruntownej renowacji obiektu, dofinansowanej ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

1.3 Drewniany Kościół parafialny pw. św. Marcina w Donaborowie, XVIII, 1928
Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Marcina w Donaborowie.
ZABYTEK NIERUCHOMY
Kościół drewniany pw. Świętego Marcina z XVIII wieku (nr rej.: K.IV.73/65/53 z 30.10.1953)
ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (K. II.1860/39/772 nr rej. 209/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmuje 30 pozycji w rejestrze.

Pierwsza historyczna wzmianka o miejscowości pochodzi z 1285 roku, pod tą datą w dokumencie wymieniany jest własnie kościół. Według starej legendy, na wzniesieniu, nazwanym przed II wojną światową Górka Cehna, stał wysoki stulp, który oblewano smolą i zapalano, gdy do wioski zbliżało się niebezpieczeństwo. Rytuał ten pochodził jeszcze z czasów pogańskich. Od końca XV wieku osada należała do sycowskiego włońskiego państwa świątynia została odbudowana staraniem plebana Pawła z Wajdowa. Mówi o tym rzymskie pismo z 13 października. Po okresie reformacji, w 1651 roku został kościołem filialnym parafii turkowskiej. W 1979 roku w 1911 został powiększony. Przedłużone zostało prezbiterium i nawę, oraz dodano transept. Świątynia jest jednonawowa, z zamkniętym wielobocznie prezbiterium i prostokątną zakrystią. Od zachodu wznosi się kwadratowa wieża stłupowej konstrukcji. Dwuspadowy dach z wieżyczką na sygnaturkę kształtu barokowego z 1911 roku pokryto gontem. Wieża została zwieńczona namiotowym dachem. Na skrzyżowaniu nawy i transeptu mieści się wieżyczka na sygnaturkę z latarnią i cebulastym hełmem. Wewnątrz zauważamy belkowe stropy z współczesną polichromią. W rokokowym ołtarzu z II połowy XVIII wieku centralnie usytuowany jest obraz św. Andrzeja Apostoła. Ołtarze boczne, wybudowane w roku 1870 mają charakter eklektyczny. W kościele na uwagę zasługują jeszcze dwa obrazy: Chrystusa Ukrzyżowanego i św. Jana Nepomucena z II połowy XVIII wieku. Chór muzyczny wsparty jest na dwóch stłupach związanych z konstrukcją drewnianą charakterystyczną dla położenia, na wzgórzu, między drzewami. Wszystko to sprawia, że kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła w Stupii pod Bralinem, to jedna z najpiękniejszych świątyni nie tylko w naszej gminie, ale i w całym regionie.

5.5 Kościół parafialny pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników w Turkowach, 1822, 1913
Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników w Turkowach

ZABYTEK NIERUCHOMY
Kościół mrurowany z 1822 r. (nr rej.: 288/W/kp/A z 17.03.2006 r.)
ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (K.II.1860/60/772, nr rej. 230/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 9 pozycji w rejestrze
52 | Strona 6

Historycy uważają, że Donaborów mógł już istnieć w 1193 roku, ale pierwsza - historycznie pewna - wzmianka pochodzi z 1219 roku. Kościół pod wezwaniem św. Marcina z Tours ufundowany został w 1405 r. przez króla Władysława Jagiełłę, zaś kanonicznie erygował go biskup wrocławski, Wacław z Legnicy. Obecna świątynia zbudowana została w XVIII wieku. Świątynię wzniesiono na planie krzyża łacińskiego z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, o tej samej szerokości co nawa. W głównym barokowo-klasycystycznym ołtarzu znajduje się obraz Matki Bożej Donaborowskiej, przedstawiający Dzieciątko podające Komunię Świętą Matce Bożej. Do naszych czasów dotrwał dzwon z 1547 roku z napisem „Ave Maria gratia plena”. Kościół wyremontowano w 1928 roku za duszpasterzowania ks. proboszcza Aleksandra Łabujskiego i jego następcy ks. Tomasza Sobieraja. Świątynia ponownie została odnowiona przez ks. Antoniego Chlebowskiego w latach 1980-1985 i 1990-1994.

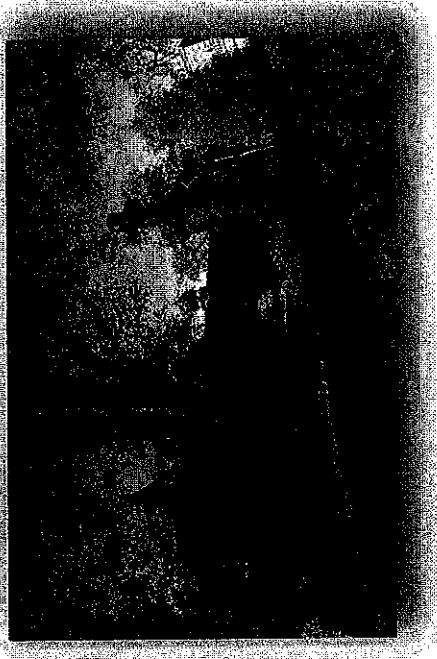
1.4. Drewniany Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Grębaninie, 1615, 1712, 1850
 Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Grębaninie,

ZABYTEKI NIERUCHOME
 Wyposażenie kościoła (Kl.III-060/11/72, nr rej.: Kl.III-885/19/61 z 27.12.1961r.)

ZABYTEKI RUCHOME
 Wyposażenie kościoła (Kl.III-060/11/72, nr rej.: 211/B z 18.05.1972 r. oraz PO-WR 5131.7106.2013, nr. rej. 315/Wlkp/B z dn. 13.09.2013 r.) obejmuje 26 pozycji w rejestrze.

Historia kościoła rozpoczyna się wraz z lokacją wsi na prawie magdeburskim w 1310 roku. Początkowo była to kaplica dworska, którą etapami przebudowywano. W 1510 r. przebudowano kaplicę, a w 1615 r. zbudowano nową, stanowiącą obecnie prezbiterium. Sklepienie kościoła kolebkowe, na belce tęczowej, we wnętrzu wznosi się krzyż z II połowy XVII wieku. Późnorennesansowy ołtarz główny pochodzi z 1629 roku i posiada — powstałą około 1500 roku — słynącą łaskami późnogotycką figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem. Figura jest zasuwana, na zasuwie namalowano obraz Zwiastowania NMP. W ołtarzu głównym rzeźby świętych: Piotra, Pawła, Stanisława Biskupa, Wojciecha, Barbary i Katarzyny. W górnej części ołtarza widać obraz MB Częstochowskiej z przełomu XVII i XIX wieku. Świątynia posiada ołtarze boczne: Matki Bożej z Dzieciątkiem i świętych: Katarzyną, Barbarą (styl wczesnobarokowy „z początku XVII. wieku); Adoracji Dzieciątka z

5.3 Kościół filialny pw. Apostołów Filipa i Jakuba w Kozie Wielkiej XVII-XVIIIw.
 Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa w Domasławiu
ZABYTEK NIERUCHOMY
 Drewniany kościół z XVII/XVIII (nr rej.: Kl.III-885/9/61 z 27.12.1961 r.)
ZABYTEKI RUCHOME
 Wyposażenie kościoła (Kl.III-860/43/72, nr rej. 213/B z dn. 22.05.1972 r.) obejmujące 7 pozycji w rejestrze.

Obiekt drewniany pochodzi z przełomu XVII/XVIII wieku, o zrębowej konstrukcji zewnętrznie oszalowana. Posiada zbudowaną słupowo wieżę. Dach kościoła pokryty gontem, a wieży blachą. Wieża została zadaszona namiotowo z kulą i krzyżem na szczycie. Obiekt posiada jedną nawę, nad którą wznosi się wieżyczka na sygnaturkę, ołtarz główny i dwa boczne, ambonę pochodzącą z XIX wieku. Chór wsparty jest na dwóch słupach. Sześć gotyckich płaskorzeźb pochodzących z połowy XV w. ze skrzydeł tryptyku obecnie znajdują się w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Kościół posiada dwa dzwony odlane w 1846 r. przez Wrocławską rodzinną firmę ludwisarzy Klagemannów.

W 2010 roku zainstalowano system sygnalizacji włamania i napadu, w otoczeniu kościoła wykonano nowy chodnik i schody. Obecny drewniany kościół pod wezwaniem Filipa i Jakuba Apostołów stanowi filię parafii domasławskiej.

Świątynię remontowano w latach: 1883/1884, 1927, 1963, 1981, 2003.

5.4 Kościół parafialny pw. św. Andrzeja w Słupi pod Bralinem, 1651, 1911

Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja w Słupi pod Bralinem

ZABYTEK NIERUCHOMY

Drewniany kościół (nr rej.: Kl.III-885/25/61 z 27.12.1961r.)

ZABYTEKI RUCHOME:

Wyposażenie kościoła (Kl.III-860/55/72, nr rej. 225/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 5 pozycji w rejestrze:

Zabytki ruchome i nieruchome na obszarze Gminy Perzów

5.1. Drewniana Dzwonnica w Domasławie, XIXw.

Administrator/uzyskownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIERUCHOMY

Drewniana dzwonnica z XIX w. (nr rej.: 675/A z 14.07.1969 r.)

Obiekt wykonany jako wolnostojąca wieża o konstrukcji drewnianej. Posadowienie obiektu na płycie kamiennie-ceglanej. Ściany z desek. Pokrycie dachowe z blachy. Budynek nie wyposażony w żadne media. Brak sprzętu gaśniczego (instalacji odgromowej, konstrukcja dzwonnicy słupowo-rzędowa, oszalowana pianowo deskami z listwanami. Helm osmioboczny, pobity blachą ocynkowaną, z kula i krzyżem w zwieńczeniu. Wnętrze obiektu niedostępne.

5.2. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia MB w Trębaczowie, 1777

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia MB w Trębaczowie

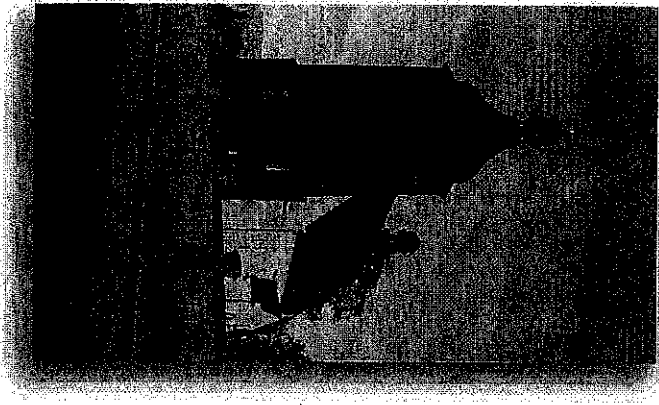
ZABYTEK NIERUCHOMY

kościół murywany z 1777r., (rej.: K.III-885/28/61 z 27.12.1961 r.)

ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (K.III-860/58/72, nr rej. 228/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 19 pozycji w rejestrze.

Pierwsza wzmianka o kościele w Trębaczowie pochodzi z 1376 roku. Kościół pochodzi z 1777 roku, jest murywany, z drewnianą wieżą. W 1908 roku świątynia przeszła gruntowny remont. Wewnątrz kościoła znajdują się barokowe organy, zbudowane w 1782 roku. W roku 1859 Jan Spiegel z Rychnała, oraz Józef Bach w roku 1919 przeprowadzili remonty organu. W 1969 roku zainstalowano w nich napęd elektryczny. Od 50 lat organy figurują w rejestrze zabytków. Wymiary organu: wysokość - 2,8 m, szerokość - 2,1 m, długość - 1,6 m. Prospekt jest pięcioczęściowy z płaszczkami umieszczonymi w kwadratach o zróżnicowanej wysokości, zdobionymi złoconymi aplikacjami w formie ornamentu małżowinowego. Po bokach uszaki z liściemi akantu łączonych wolutami z kwiatami w centrum.

plaskorzeźbą Michała Archanioła (wczesnobarokowy z XVIII wieku); Świętej Rodziny (rokokowy z 1746 roku), ufundowany przez Franciszka Stoińskiego; Sygmataczygi św. Franciszka (z 1750 roku), ufundowany przez Franciszka Stoińskiego. Ambona pochodzi z I połowy XVII wieku i posiada malowidła Ewangelistów i Chrztu Chrystusa. Chór wsparty jest na czterech słupach. Zabytkowy dawon z 1687 roku, odiany we wrocławskiej firmie Zygmunt Gótz, ufundowany został przez Stanisława Drabka i Jakuba Ziembę. W krunche na uwagę zasługują wykaz osób poległych w latach 1914-1920 na polach bitewnych: Francji, Belgii, Rosji i Polski. Spis zawiera 86 osób pochodzących z parafii. Kościół odnawiano w 1873 i 1995 roku.

Obecnie prowadzone są prace renowacyjne obejmujące całość obiektu finansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzicwa Narodowego, środków samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz środków własnych parafii.

1.5 Pałac Wężyków w Mroczeniu 1840-1850

Administrator/uzyskownik/właściciel: Gmina Baranów.

ZABYTEK NIERUCHOME

Więś Mroczon siośie związana jest z rodem Wężyków. Najbardziej znanym z rodu Wężyków był Feliks (1796-1863), który w latach czterdziestych XIX w. wybudował pięknie usytuowany w parku krajobrazowym o powierzchni ok. 4 ha z drzewami rodzinnego pochodzenia pałac. To budowla późnoklasycyzna, murywana, otynkowana, zwieńczona frontem i piętrowy, podpiwniczony, jednoosiowy gmach z dwoma dwupiętrowymi wieżami, nakryto płaskim dachem. Na osi fasady frontowej usytuowanym został czterokolumnowy portyk zwieńczony trójkątyłym frontonem. W pałacu – od strony ulicy – mieści się duża sala.

W przeszłości spełniała ona funkcję salonu, a obecnie auli szkolnej, w której odbywają się akademie i wieczornice. Z piwnic do okolic stawy pobozanego przy drodze do Łąki Mroczonskiej prowadził – obecnie zasypany – podziemny korytarz. W czasie I wojny światowej mieściła się tu szkoła gospodarczy dla szlachetnie urodzonych panien niemieckich. W 1943 roku Niemcy zajęli go remontować, chcąc przetranszyc obiekt na potrzeby szkoły Hitlerjugend. Od 1945 roku w budynku mieściła się szkoła podstawowa, w 1975 roku powołano zbiorczą szkołę gimnazj, a obecnie znajduje się gimnazjum.

1.6 Zespół pałacowy w Słupie pod Kępem (pałac, park), II poł. XIX

Administrator/uzyskownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIERUCHOME

Pałac w budowany w ok. 1880 r., przez hrabiego Aleksandra Szembeka. Rozbudowany w 1883 roku, częściowo

przebudowany po 1945 roku. Wkrótce po wybudowaniu w 1893 roku w pałacu wybuchł pożar, podczas którego spłonęły cenne zabytki. Po II wojnie światowej użytkownikiem obiektu stało się Państwowe Gospodarstwo Rolne, w 1968 r. zespół pałacowy - parkowy przekazany został Technikum Rolniczemu, zwanemu później Zespołem Szkół Rolniczych w Słupie. W 1969 r. pałac stał się siedzibą internatu, a w 2000 r. własnością prywatną. Przy pałacu ślady założenia parkowego, podjazd obecnie wyasfaltowany. Elewacja główna zwrócona na wsch. Budynek murywany z cegły, tynkowany, na ceglanych fundamentach. Wieżba dachowa - nowa, stolicowa, płaski dach. Dachy kryte eternitem. Była silnie rozczłonkowana, budynek dwukondygnacyjny o wysokim cokole. Elewacja główna dziewięciosiowa, część środkowa silnie wyryzaltowana, z portykiem zwieńczonym trójkątnym naczółkiem. Naroża ryzaltu i skrzydeł zdobione wyrobionymi w tynku boniami. Od zach. ryzalt mniejszy, elewacja powtarza wschodnią, poza portykiem. Spiętrzone ryzaltu - mniejszy szerokości ryzaltu, większy - szerokości całej elewacji. Dach pulpitowy, nad kolumnach i dwóch filarach wznosi się balkon. Przez środek pałacu prowadzi korytarz. Stan zachowania obiektu bardzo zły.

Pałac otacza park z bogatym drzewostanem. Stan zachowania parku wymaga pilnego uporządkowania drzewostanu

Kościół wzniesiony w 1900 roku. Pseudo bazylika z transeptem poligonalnie zamkniętym prezbiterium. Przy części prezbiterialnej znajdują się kruchty. Wieża pokryta wielobocznym hełmem, nad skrzyżowaniem naw sygnaturka. Budynek wzniesiony w stylu neoromańskim – decydują o tym przysadziste proporcje, półkoliste zamknięcia otworów, detal architektoniczny i rzyzy arkadowe, blieny ciągnące się rzędem w górnej części transeptu. Na osi transeptu znajdują się pięcioliste rozety w uskokowym otworze.

Elewacja z surowej cegły, rozczłonkowane są skarpami i cokolem obiegającym budowlę. Dach nad świątynią dwuspadowy, famany. W połaciach dachowych umieszczone są lukarny doświetlające przestrzeń nad sklepieniem.

Kościół sklepiony kolebkowo. Wyposażenie wnętrza świadczy o bogatej historii parafii

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Łęka Opatowska

Dokumentacja dotycząca stanowisk archeologicznych na terenie gminy Łęka Opatowska zgodnie z zapisami „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2015-2018” wynika, że dokumentacja w tym obszarze wymaga uporządkowania.

Na terenie gminy znajduje się obecnie 57 osad i 38 punktów osadniczych.

1.7 Park Dworski w Jankowcach, Park dworski, pot. XIX Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTKI NIERUCHOME

Budynek pałacu (nr rej.: 734/A z 9.12.1996r.).

Na terenie wsi Jankowy znajdują się ruiny (obecnie własność prywatna) zamku Radziszewskich – ostatnich zarządców majątku, którego właścicielem było Państwo Polskie, rozparcelowanego w 1936 r. W ostatnim dwudziestolecu zaważyły się ściany boczne budynku i zapadły piwnice.

1.8 Kościół parafialny w Stupi pod Kępnem pw. Wszystkich Świętych

Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymsskokatolicka pw. Wszystkich Świętych

ZABYTKI RUCHOME

Wyposażenie kościoła (Kl.III-860/56/72, nr rej. 226/B z dn. 24.05.1972r.) obejmujące 11 pozycji w rejestrze.

Neogotycki kościół parafialny budowany w latach 1869-1870.

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Baranów

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem krajobrazu kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach okolic gminy Baranów. Środowisko kulturowe gminy zawiera zewidencjonowane stanowiska archeologiczne datowane od epoki neolitu do epoki nowożytniej. Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest jednak zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze.

Przebadany obszar Gminy Baranów, jest częścią Kotliny Kępińskiej, której osią jest rzeka Niesób. Większość odkrytych stanowisk z terenu gminy Baranów, które zgrupowane były wzdłuż cieków wodnych, to osadnictwo kultury łużyckiej oraz osadnictwo nowożytne. Na skraju obszaru przepływa ciek wodny, wpadający do Niesobu. Prawie wszystkie stanowiska zlokalizowano przy krawędziach dolin obu cieków wodnych. Osadnictwo odkryte na tym terenie przystosowało się do zastanej sytuacji fizjograficznej. Na tym obszarze można wyróżnić cztery strefy koncentracji osadnictwa, z czego najstarsze związane jest z kulturą łużycką. Znaczenie bardziej intensywne było osadnictwo kultury przeworskiej z wyraźną koncentracją stanowisk w okolicach Mroczenia oraz Grębanina. W okolicach Grębanina zanotowano także intensywne osadnictwo średniowieczne, związane ze zlokalizowanym w tym obszarze grodziskiem.

Przebadany obszar, obejmował rzekę Niesób, która na tym odcinku wykształciła dolinę o rozległym dnie oraz wysoczyznę porożnaną kilkoma ciekami wodnymi bez nazw. Większość stanowisk zlokalizowano w obrębie doliny Niesobu. Osadnictwo na tym terenie ma charakter trwały, wyróżniający się obfitym występowaniem materiału zabytkowego na powierzchni. Stanowiska z terenu gminy Baranów to stanowiska wielokulturowo o osadnictwie kultury przeworskiej i wczesnośredniowiecznej. Są to także osady z późnego średniowiecza i nowożytne.

Stanowiska archeologiczne z terenu gminy Baranów ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych to:

- 1 grodzisko wczesnośredniowieczne;

- 103 ślady osadnictwa, punkty osadnicze i osady - najliczniej reprezentowane przez: kulturę łużycką, kulturę przeworską z okresu neolitu oraz osadnictwo średniowieczne.

Ocena stanu technicznego oblieku, urządzeń, instalacji, komunikacji wewnętrznej, dojazdów, miejsc poboru lub odprowadzenia wody i innych: Pałac jest budynkiem murywanym z cegły. Budynek wyposażony jest w następujące instalacje: elektryczną, odgromową, wodną (hydrotor w piwnicy) oraz kanalizacyjną. Budynek wyposażony jest w instalację centralnego ogrzewania z kotłownią węglową w piwnicy. Budynek posiada w piwnicy pralnię mechaniczną. Między piwnicą a parterem usytuowana jest częściowo zdeprawowana winda kuchenna. W związku z użytkowaniem części budynku na cele hotelowe i mieszkalne wprowadzono łazienki. Brak jest instalacji alarmowej oraz hydrantów przeciwpożarowych.

4.3 Spichlerz dworski w Siemianicach, spichlerz folwarczny, I poł. XIX w.

Administrator/uzyskownik/właściciel: Skarb Państwa – ANR Oddział Terenowy w Poznaniu

ZABYTEK NIERUCHOMY

Murowany spichlerz dworski z I połowy XIX w. (nr rej.: 683/A z 14.07.1969 r.)

Budynek zbudowany w stylu klasycystycznym w I połowie XIX w. Spichlerz jest murowany, tynkowany, piętrowy, na rzucie prostokąta. Ściany posiadają podziały ramowe, dach natomiast jest mansardowy z naczółkami i dymnikami. Spichlerz zdobią drzwi klepkowe.

4.4 Dawnonica w Siemianicach, dawnonica, przy kościele św. Idziego, 1807

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Idziego w Siemianicach

ZABYTEK NIERUCHOMY

Murowana dawnonica z 1807 r. (nr rej.: 681/A z 14.07.1969 r.)

Budynek pochodzi z 1807 r. wzniesiony w stylu klasycystycznym, murowany, tynkowany, na planie kwadratu. Ściany posiadają podziały ramowe, hełm piramidalny. Dawnon z 1689 r. oddany przez Piotra Boccka z Brzegu. Największy zakupiony został w 1926 roku wspólnym kosztem parafii i patrona.

4.5 Zespół Kościoła w Siemianicach 1856-1858

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Idziego w Siemianicach

ZABYTEK NIERUCHOMY

Kościół murowany wybudowany w latach 1856-58 (nr. rej.: 942/Wlkp/B z dn. 22.12.2014 r.)

Pierwotny Kościół pod wezwaniem św. Idziego w Siemianicach był konstrukcją drewnianą, zbudowany przez Jana Siemianickiego w 1553 roku. Krotko potem został zajęty przez husytów, kacerzy czeskich, którzy wypędzili z Czech zajęli kościoły w okolicy za wyjątkiem kościoła w Opatowie. Po ich wypędzeniu z Polski stan dawniejszy kościoła przywrócił w 1621 roku ówczesny patron kościoła Joachim hr. z Tarnowa. Biskup wrocławski poświęcił kościół ponownie w 1623 roku. Świątynię powiększono w 1836 roku, a w 1858 rozbrano. Obecny murowany, neoromański kościół został wzniesiony w latach 1856-58 z fundacji Piotra Szembeka. W 1891 roku kościół został konsekrowany przez biskupa Likowskiego, a w 1906 roku wymalowany przez poznańskiego malarza Lisieckiego. Kościół ma 58 łokci długości, 20 łokci szerokości z babinem, dwiema zakrystiami i grobowcem pod prezbiterium do chowania zmarłych hrabiów Szembeków. Kościół ma 3 ołtarze, w których znajdują się obrazy olejne pędzla wrocławskiego Schneidera z 1858 roku przedstawiające św. Idziego, św. Józefa i Matkę Boską Różanicową. Jest świątynią orientowaną (prezbiterium zwrócone na wschód), prezbiterium zamknięte jest płasko na osi, posiada absydę. Elewacja otynkowana, budynek nakryty czerwoną dachówką i blachą. O stylizyce decydują przysadziste proporcje i charakterystyczne dla stylu romańskiego fryzy arkadowe i półkolistze zamknięcia otworów. Naróża świątyni zdobią wieżyczki ze ślepyimi arkadami zwieńczone pinaklami.

4.6 Kościół parafialny p.w. św. Floriana w Opatowie, 1900

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Floriana

ZABYTEK RUCHOME

Wypożyczenie kościoła (K.III-860/51/72, nr rej. 221/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 10 pozycji w rejestrze.

GMINA BRALIN

Zabytki ruchome i nieruchomości na obszarze Gminy Bralin

2.1 Kościół Parafialny p.w. św. Anny w Bralinie, 1627, 1840

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Bralinie

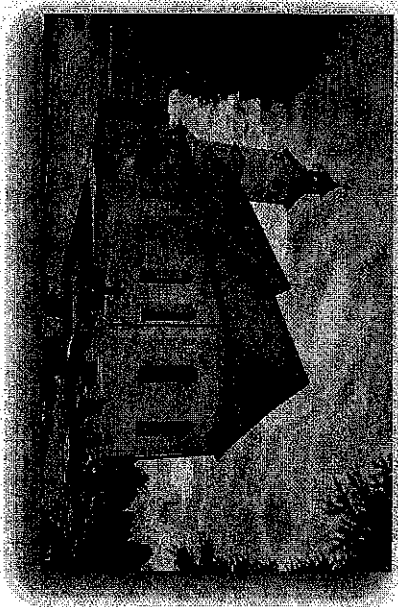
ZABYTEK NIERUCHOME

Kościół drewniany p.w. św. Anny (nr rej.: K.III-885/21/61 z 27.12.1961 r.)

ZABYTEK RUCHOME

Wypożyczenie kościoła (K.III-860/36/72, nr rej. 206/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmuje 37 pozycji w rejestrze.

Kościół z roku 1627 w tradycjach gotyckich, kilkakrotnie restaurowany. Prezbiterium zamknięte wielobocznie, nakryte trójkątnym sklepieniem krzyżowo-żebrowym, przy nim od północy zakryta sklepioną kolebkowo. Szczerza i nieco wyższa nawa nakryta stropem, przy niej od południa znajduje się nowsza kruchta, od zachodu zaś umiejscowiona jest kwadratowa wieża nakryta blaszanym hełmem. Ołtarz główny barokowy z trzeźbami Marii Boskiej i dwóch świętych, pochodzący z 1790 roku. Na uwagę zasługują: rzeźba gotycka Chrystusa Zmartwychwstałego z początku XVI w., św. Jana Nepomucena z XVIII w. oraz barokowy krucyfik. Cenne są także dwa zabytkowe mszale, drukowane w Wenegji w roku 1638 i w Antwerpii w roku 1712. Nowa polichromia z roku 1959 nawiązuje do stylu gotyckiego.

2.2 Kościół Ewangelicki w Bralinie, 1875

Administrator/uzyskownik/właściciel: Gmina Bralin

ZABYTEK NIERUCHOME

Kościół murowany, stanowiący w przeszłości kościół ewangelicki (nr rej.: 287/Wlkp/A z 14.03.2006 r.)

2.3 Pastorówka, poł. XIX w.

Administrator/uzyskownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIERUCHOME

Budynek murowany, pochodzący z II połowy XIX w., (nr rej.: 287/Wlkp/A z 14.03.2006 r.)

2.4 Dom starców

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Bralinie

ZABYTEK NIERUCHOME

Budynek murowany z połowy XIX w., obecnie dom parafialny (nr rej.: 650/A z 25.06.1969 r.)

2.5 Kościół filialny pw. św. Katarzyny w Mnichowicach, 1802
Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Bralinie

ZABYTKI NIERUCHOME

Kościół murowany (nr rej.: 679/A z 14.07.1969 r.)

ZABYTKI RUCHOME

Wyposażenie kościoła (Kl.III-860/49/72, nr rej. 219/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 22 pozycje w rejestrze.
Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Mnichowicach jest świątynią filialną, należącą do parafii w Bralinie.

2.6 Kościół Odpustowy Pw. Narodzenia NMP „Na Półku”, 1711 r.

Administrator/użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Bralinie

ZABYTKI NIERUCHOME

Kościół drewniany (nr rej.: 606/A z 31.12.1990 r.)

ZABYTKI RUCHOME

Wyposażenie kościoła (P507-Kal-5330/17/93, nr rej.115/B z dn. 20.12.1993 r. Kl. III-860/37/72 nr rej. 207B z dnia 18.05.1972r.) obejmuje 28 pozycji w rejestrze.

W odległości 1,5 km od Bralina wznosi się zabytkowy drewniany kościół „Na Półku”. Wzmiankowany jest już w 1651 r. Obecny wzniesiony został w 1711 r., a odnawiany w roku 1801 oraz w latach 1976-1988 i 2001-2003. Jest to jeden z najcenniejszych zabytków architektury drewnianej w Polsce, nagrodzony w 1993 roku honorowym medalem przyznawanym przez organizację „Europa Nostra”. Wewnątrz część centralna kościoła jest nakryta poziomym sklepieniem kolebkowym, w ramionach zachodnim chór muzyczny wsparty na dziesięciu profilowanych słupach. Polichromia jest dwubarwna z początku XIX w. W ramionach krzyża zauważamy podziaby piastrowe, sceny Zwiastowania i Narodzenia oraz postacie ewangelistów (wzorowane na miedziorytach mszału weneckiego z 1638 r. z kościoła parafialnego). We wnętrzu, otoczony balustradą z czterema rzeźbami aniołów na narożnikach, z obrazami barokowym Matki Boskiej z Dzieciątkiem i współczesnym św. Jadwigi.

Przybudówka ta na poziomie parteru jest niemal całkowicie przeszklona, Elewacja frontowa zaprojektowana została z wysuniętym osiowo ryzalitem, połączoneym kompozycyjnie z pokąźnymi rozmiarów portykami. Portyk podkreślający wejście główne, oparty jest na czterech okrągłych kolumnach (średnica ok. 0,8m) z elementami wystroju ceramicznego (bazy i głowice). Na całej wysokości trzonów kolumn znajdują się ozdobne pogrubienia w postaci 5 opasek. Ranga wejścia głównego jest podkreślona monumentalnymi schodami z granitu strzegomskiego (szerokości 8,5 m). Portyk jest dodatkowo uwydatniony czterema pilastrami na ścianie frontu pałacu: całość kolumnady portyku w wielkim porządku architektonicznym – na wysokości parteru i piętra. We wnętrzu otwartego z trzech stron, dwukondygnacyjnego portyku znajduje się balkon usytuowany osiowo nad wejściem głównym. Balkon ten posiada balustradę kutą ozdobną, natomiast taras wejściowy – krótkie balustrady ceramiczne po bokach od strony fosy. Zwieńczenie portyku stanowi architrav, zdobiony kompozycją ceramiczną. Szczyt frontonu pałacu ma wystrój pseudo renesansowy z elementami zdobniczymi również ceramicznymi (pilastry, gzymsy pośrednie, kartusz centralny, opaski, woluty, sterzczyzny itp.). Szczyły pseudo renesansowe z wystrojem ceramicznym zdobią również elewację boczną (południową) pałacu i elewację ogrodową. Elewacja południowa nie posiada dekoracyjnego szczytu. Elewacja wschodnia parkowa posiada, jako element centralny kompozycji osiowej wysunięty taras, z półkolistie rozwiązany zewnętrznymi biegami schodów, prowadzącymi do parku. Taras posiada wiele ceramicznych elementów ozdobnych (trailki, poręcze balustrad i schodów zewnętrznych, wazy ogrodowe). Nad całym tarasem znajduje się balkon (na belkach stalowych) oparty na czterech kolumnach. Całość również z bogatym wystrojem ceramicznym (bazy i głowice kolumn oraz pilastry ozdobne, gzymsy o cokół balkon, elementy ozdobne balustrady oraz poręcze). Naroża fasady pałacu oraz krawędzie pionowe ściany wysuniętej części centralnej pałacu (ryzalityu środkowego) są boniowane (rustyka).

Zwieńczenie pałacu stanowi gzyms koronujący, na nim rynnny leżące. Pokrycie dachu to ceramiczne skłiwiona marsylska dachówka w kolorze brunatno – czerwonym. Kominy wolnostojące, tynkowane, wprowadzone nad poziom kalenicy.

Efektownym elementem wystroju zewnętrznego pałacu jest fosa odwadniająca od strony frontu i parku, podkreślająca monumentalność bryły pałacu. Pałac jest obiektem wolnostojącym na terenie parku o powierzchni około 5 ha. Niedaleko pałacu od strony zachodniej znajdują się zabudowania pofoiwarszne, aktualnie wydzielone jako własność innego użytkownika. Obiekt nie jest na wzgórzu, rzeka Pomianka przepływa w odległości ok 1 km. W pobliżu rosną wysokie drzewa.

Zabytki ruchome i nieruchome na obszarze Gminy Łęka Opatowska

4.1. Park Dworski w Łęce Opatowskiej, II poł. XIX.
 Administrator/uzyskownik/właściciel: Gmina Łęka Opatowska
ZABYTEK NIERUCHOMY

Park krajobrazowy z II poł. XIX w. (nr rej.: 726/A z 14.05.1996r.)

Park krajobrazowy w miejscowości Łęka Opatowska powstał w II połowie XIX w. na powierzchni 4,14 ha. Posiadał bardzo czysty układ przestrzenny. Sądząc z nieregularnego rysunku miał charakter parku angielskiego, a granice wytyczyły pierwotnie i obecnie rowy. Na terenie parku znajdują się 742 drzewa, a wśród nich spora grupa stanowią drzewa okazowe o dużej wartościach dendrologicznych.

Na wyróżnienie zasługują wiąz szypułkowy, lipy drobnolistne, klony pospolite i kasztanowce białe, rosnące po stronie północnej parku. W środkowej części parku znajdują się grupy jesionów wyniosłych. Przy dawnej drodze przetrwały dąb i lipy, a w pobliżu graby pospolite oraz lipy drobnolistne. Wśród rosnących drzew 52 przekroczyły 100 lat, co świadczy o tym, że rosły tutaj przed budową istniejącego dworu. Zachowały się częściowo niektóre drogi parkowe.

Obecnie park składa się z dwóch części: północnej, krajobrazowej i południowej stanowiącej całkowicie zniekształcony obszar dawnych ogrodów dworskich. Został on otoczony od strony północnej i częściowo zachodniej przylegającymi polami uprawnymi i łąkami.

Z dawnego układu kompozycyjnego zachowana jest w stanie nienaruszonym otulina parku, biegnąca częściowo wzdłuż wschodniej, a przede wszystkim północnej i zachodniej krawędzi parku. W kierunku południowym od dworu zachowany jest w stanie szczątkowym ślad podjazdu, natomiast w części północnej układu przestrzenny parku był zniekształcony w znacznym większym stopniu, chociażby poprzez budowę w latach 70-tych XX wieku dodatkowego, prostopadłego skrzydła szkolnego. W ramach obecnie realizowanego projektu rewaloryzacji założenia parkowego obecnie trwają starania o przywrócenie tej części parku dawnej wartości historycznej i artystycznej. Obiekt uznany został za dobro kultury i wpisany w rejestr zabytków.

4.2. Pałac Szembeków w Siemianicach, 1835, 1994
 Administrator/uzyskownik/właściciel: Skarb Państwa – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, użytkownik: Leśny Zakład Doświadczalny

ZABYTEK NIERUCHOMY

Pałac murowany z 1835r. (nr rej.: 682/A z 14.07.1969 oraz 1394/A z 24.02.1973 r.)

Obiekt powstał w 1835 roku dla gen. Piotra Szembeka, właściciela posiadłości ziemskiej. Do chwili obecnej zachowały się zmiany pseudo renesansowe nadane pałacowi w czasie przebudowy w roku 1894. Po dewastacji w okresie II wojny światowej (zrenowienie pokrycia dachu) miał miejsce remont pałacu w 1951 roku, który spowodował się do wykonania zabezpieczeń i nie miał charakteru remontu kapitalnego. W chwili obecnej pałac jest siedzibą Leśnego Zakładu Doświadczalnego Akademii Rolniczej w Poznaniu. Pałac budowany jest z cegły. Jest budynkiem dwukondygnacyjnym, całkowicie podpiwniczonym, posiadającym strych użytkowy. Parter i piętro zajmuje dyrektoria LZD, pracownie doświadczalne, pokoje gościnne oraz mieszkanie dyrektora. Pivnicia jest wykorzystywana dla potrzeb stołówki, na pomieszczenia gospodarze, skład opatu i kotłownię. Zasadnicza bryła pałacu posiada wyodrębnioną ryzalitem część centralną, wysuniętą zarówno z elewacji frontowej, jak i ogrodowej. Pałac został skomponowany z wyraźnej zaznaczenia osią symetrii (poprzeczna i podłużna). Kompozycję te podkreśla wysunięty portyk wejściowy elewacji frontowej (zachodniej) oraz wysunięcie tarasu i balkonu w elewacji ogrodowej (wschodniej). Od strony północnego szczytu znajdują się cofnięta boczna część bryły pałacu (z wejściem pomocniczym w elewacji frontowej), przy zachowaniu osiowości kompozycji zasadniczego korpusu pałacu. Od strony południowego szczytu obiektu usytuowana jest niewielka przybudówka, stanowiąca przedsiłonek wejścia bocznego do mieszkania dyrektora.

2.7 Dwór w Nosalach, 1803 r.

Administrator/uzyskownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY

Dwór murowany z XVIII w. (nr rej.: 371/A z 17.12.1964 r.)

Dwór zbudowany został w 1803 r. To klasycystyczna, zwrócona frontem na południe budowla murowana, otynkowana, parterowa z fasadkami. Gmach posiada układ dziewięciosiowy z drewnianymi werandami na osi północ - południe. Samo wnętrze charakteryzuje układ symetryczny z sienią i salonom pośrodku. Szczyty fasad mają wystrój fałszywy z wazonami na narożnikach. Dach dworku pokryty jest dachówką i ma kształt mansardowy z naczadkami.

2.8 Murowano-drewniany Kościół pw. Świętej Trójcy w Nowej Wsi Książęcej, 1804

Administrator/uzyskownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Trójcy w Nowej Wsi Książęcej

ZABYTEK NIERUCHOMY

Kościół murowany z XIX w. (nr rej.: 680/A z 14.07.1969 r.)

ZABYTEK NIERUCHOMY

Wyposażenie kościoła (Kil. III-860/48/72, nr rej. 218/B z dn. 24.05.1972 r.): obejmuje 10 elementów wyposażenia.

Kościół wzniesiony w 1804 roku. Kościół bez charakterystycznych cech stylowych. Murowany, tynkowany, jednonawowy. Prezbiterium zamknięte wielobocznie, z zakrystią od północy. Szerza nawa z kruchtą od południa. Od zachodu kwadratowa wieża drewniana, konstrukcji słupowej, oszalowana. Wewnątrz strop z fasadą oraz polichromią z 1955 r. Wewnątrz świątyni polichromia pędzla Ignacego Napiecka. Chór muzyczny świątyni drewniany. Dach dwuspadowy o jednej kalenicy, wieżyczka na sygnaturkę w kształcie barokowym, kryta gontem. Na wieży dach namiotowy kryty gontem. Drzwi klepkowe z okuciami z początku XIX wieku. Kościół posiada oltarz główny, dwa boczne i ambona, barokowo - klasycystyczne z ok. 1804 roku. W wieńczeniach oltarzy bocznych obraz św. Franciszka i Anny, z tegoż czasu. W Kościele znajdują się obrazy: Koronacji Matki Boskiej (dawniej w oltarzu głównym) z datą 1804 i niezbytelnym nazwiskiem malarza. Ukraszanie ok. poł. XIX w.; szkieł lichterzy cynowych, dwa z datą 1705; dzwon 1804; trzy witraże z połowy XIX wieku mistrza - witrażysty Rednera z Wrocławia; zabytkowe organy

2. Grodzisko wczesnośredniowieczne w Myjomicach wpisane do rejestru zabytków – grodzisko wczesnośredniowieczne K1-III-870/1/74 nr rej. 348/Wlkp/C z dnia 22.08.2008r.

Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków archeologicznych to m.in.:

1. 4 cmentarzyska – kultury łużyckiej w Mechnicach, Mikorzynie, Kępnie (tw. Górka Wiatrakowa) i kultury przeworskiej w Kępnie
2. 102 osady- najliczniej reprezentowane przez kulturę łużycką, kulturę przeworską z okresu rzymskiego oraz osadnictwo średniowieczne
3. 1 obozowisko kultury hamburskiej w Mechnicach

Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Kępno

1. Grodziska - 3 obiekty
2. Osady - 175 obiektów
3. Cmentarzyska płaskie - 4 obiekty
4. Inne - 2 obiekty

Zabytki archeologiczne na obszarze gminy Bralin

Pod względem geograficznym i geologicznym gmina Bralin położona jest w obrębie dwóch jednostek geomorfologicznych. Większa część terenu - usytuowana w południowej i wschodniej części gminy - zlokalizowana jest w południowej i centralnej części Wysoczyzny Wieruszowskiej. Północno-zachodni obszar gminy Bralin stanowi niewielki fragment, południowo-zachodniego skłonu Wzgórz Ostrzeszowskich tworzących wał moren czołowych spiętrzonych wyznaczających maksymalny zasięg stadiu warciańskiego zlodowacenia środkowopolskiego. Budowę powierzchniowych warstw geologicznych tworzą w większości gleby brunatne wytworzone z glin lekkich spiaszczonych oraz gleby pseudobielicowe i brunatne wyługowane zawierające w poziomie orno-próchnicznym piasek gliniasty lekki pylasty na glinach oraz gleby murszowo - torfowe, murszowo - mineralne oraz nieliczne czarne ziemie właściwe.

Na terenie Gminy Bralin zlokalizowano dużą ilość stanowisk archeologicznych. Ich wartość naukowo badawcza i konserwatorska jest różnicowana. Do cennych należą te, które potencjalnie mogą przybliżyć badaczom obraz osadnictwa omawianego regionu w pradziejach i średniowieczu. Te pierwsze reprezentowane są głównie przez stanowiska osadowe - otwarte, zaś drugie to liczne ślady świadczące o lokalizacji pól uprawnych w wiekach średnich i nowożytności. W większości jednak wyżej wymienione pozostałości po działalności ludzi zamieszkujących ówczesnie teren dzisiejszej gminy Bralin nie stanowią

jak dotąd potencjalnych miejsc szczegółowej eksploracji archeologicznej. Przeprowadzone na terenie gminy wstępne rozpoznanie powierzchniowe ujawniło liczne ślady wcześniejszego, pradziejowego osadnictwa związanego z kulturami łużycką (epoka brązu i wczesna epoka żelaza) i przeworską (okres rzymski), natomiast z epok starszych np. epoki kamienia (neolitu) sporadycznie zarejestrowano występowanie stanowisk archeologicznych związanych z kulturą pucharów lejkowatych.

Wy różnić należy także obszary związane z twardym osadnictwem średniowiecznym obejmujące w szczególności miejscowości Mlichowice, Czermín, Chojcin i Bralin. Osady te wykorzystają swego czasu sprzyjającą koniunkturę gospodarczą i położenie na wczesnośredniowiecznym szlaku handlowym prowadzącym ze Śląska na Mazowsze i z Małopolski do Wielkopolski. Inne miejscowości - tj. Mielęcin, Tabor Stary, Nowa Wieś Książęca - o średniowiecznej metryce wymagają systematycznych badań archeologicznych i historycznych.

Wyposażenie kościoła (Kl-III-860/57/72, nr rej. 227/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje – 7 pozycji w rejestrze. Obiekt wzmiankowany jako kaplica w 1553 roku, wzniesiony rzekomo przez Paulinów z Wienszowa. Obecny kościół zbudowany w XVII w. powiększony od zachodu w 1924 roku. Odnowiony w 1945 r. i 1957 r. Orientowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej, nawa szalowana. Jednonawowy. Prezbiterium zamknięte wielobocznie z zakrytą od północy szerszą i wyższą nawą z kruchtami od południa. Zachodu Wewnątrz strop. Na belce tęczy krucyfiks prawodopodobie z XVI w. Chór muzyczny drewniany, na sześciu słupach. Dachy dwuspadowe kryte blachą. Nad nawą wieżyczka na sygnaturkę kształtu barokowego. Ołtarz główny z ok. poł. XIX w. Feretron w XVIII/XIX w. Rzeźby: Matki Boskiej z Dzieciątkiem, Św. Katarzyny i Barbary, późnobarokowe, pocz. XVI w. (pierwotnie środek tryptyku). Matki Boskiej Bolesnej z 2 połowy XVI w. (uszkodzona), nieznanego świętego barokowego oraz dwa krucyfiksy z XVIII/XIX w.

3.19 Zespół folwarczny w Henulinie: dwór, obora, spichlerz, park, przełom XIX i XXw.

Administrator/ użytownik/właściciel: Starb Państwa, Agencja Nieruchomości Rolnych w Poznaniu

ZABYTEK NIERUCHOMY

Dworek murywany budowany na przełomie XIX i XX wieku (Nr rej. 753/A z dn. 07.11.1998 r.)

Dworek zbudowany został na przełomie XIX i XX wieku, posiada cechy stylu klasycystycznego. Budowla piętrowa, podpiwniczona, otynkowana z wystawką, wsparta dwoma kolumnami, pokryta czterospadowym dachem z trzalkiem w zachowanych proporcjach.

Od zachodu widnieje wystawka z tarasem. W części południowej również znajduje się taras. Okna umieszczone są symetrycznie i prowadzą od środkowej ściany. Do głównego wejścia wiodą szerokie schody. Na dachu usytuowano symetrycznie trójkątną wystawkę.

Za dworkiem położony jest park. W 1881 roku właścicielem majątku ziemskiego był Julius Kirschner, a w latach międzywojennych Ignacy Stefanik. Posiadłość liczyła wówczas 488 ha.

3.20 Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Młynomicach
Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych

ZABYTEK NIERUCHOMY

Kościół murywany z 1853 r. (Nr rej.: 217/B z dn. 24.05.1972 r.)

ZABYTEK RUCHOME

Wyposażenie kościoła (Kl-III-860/47/72, nr rej. 217/B z dn. 24.05.1972 r.) obejmuje 3 pozycje w rejestrze. Parafia funkcjonuje od XIV w. Kościół drewniany z 1886 roku, spalony w 1851 roku. Obecnie murywany zbudowany w 1853 roku przez architekta Bolesława Bailestaedta. Trzy ołtarze z czasów budowy kościoła. Dwa lichtarze na paschat wczesnobarokowe z XVII w. z herbem Wąż właściciel Młynomic Wężyków z Osin. Pacyfikat ok. poł. XIX w. Plebania zbudowana w 1835 roku. Murywana, tynkowana. Parterowa. Wnętrze dwutraktowe z sienią na osi. Od frontu nowszy ganek.

Zabytki archeologiczne na obszarze Gminy Kępno

W ewidencji zabytków archeologicznych ujęto 184 stanowiska jedno- i wielokulturowe, na których stwierdzono różne funkcje osadnicze. W oparciu o przeprowadzoną kwerendę zawodnicjonowanych zabytków archeologicznych należy wyróżnić trzy stanowiska o własnej formie krajoobrazowej

1. Grodzisko wczesnego średniowiecza i czasów nowożytnych w Kępnie - relikty archeologiczne (nawastwienia kulturowo-osadnicze) od czasów starożytnych po okres nowożytny starożytnego miasta Kępna P.S.O.Z-kal IZN 40/20/95 nr rej. 703/A, wpis z decyzją z dnia 14.03.1995r.

Wpis obejmuje ulice: Rynek, Ratuszowa, Stara, Stodowa, Orzeszkowej, Rzeźnička, Kraszewskiego, Spokojna, Poniatowskiego, Sieroca, Kręta, Kościuski, Szażca, Zamkowa, Szkolna, Aleje Marcinkowskiego, Warszawska, Kościelna.

1. Grodzisko wczesnośredniowieczne w Kierznie wpisane do rejestru zabytków – grodzisko wczesnośredniowieczne Kl-III-870/2174 nr rej. 339/WIKP/C z dnia 18.08.2008r.

Szczególnie cennym obiektem archeologicznym jest zlokalizowany w okolicy Bralina późnośredniowieczny dwór obronny wpisany do rejestru zabytków, w przyszłości prowadzone na obiekcie badania archeologiczne mogą przynieść wiele interesujących informacji o historii i kulturze regionu Bralina z okresu od XV do XVII w. Pod wieloma względami – kulturowymi i osadniczymi – interesujące są osady pradziejowe i wczesnośredniowieczne, które mogą stanowić podstawę do podjęcia problematyki osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego.

W chwili obecnej bardzo trudna do spreycyzowania jest wartość poznawcza poszczególnych stanowisk, zwłaszcza związanych z okresami wcześniejszymi. W związku z tym na wytypowanych przez WUOZ stanowiskach archeologicznych należy przeprowadzić szczegółową ich inwentaryzację oraz wykonać badania weryfikacyjno-sondazowe. Na ich podstawie zostanie dokonany wybór obiektów archeologicznych przeznaczonych do wpisu do rejestru zabytków.

Stanowiska Archeologiczne na terenie Gminy Brain

1. Grodziska - 1 obiekt
2. Osady - 59 obiektów
3. Cmentarzyska - 10 obiektów

1.1 Grodzisko stożkowate

ZABYTEK ARCHEOLOGICZNY

Relikt dworu obronnego, tzw. grodzisko stożkowate – obiekt reprezentujący znaczną w skali regionu wartość historyczną i naukową stanowiący pozostałość po dworze obronnym funkcjonującym od połowy XV do przełomu XVI i XVII wieku. Zachowany w postaci zniwelowanego kopca o wysokości dochodzącej do 1,5 m. ponad płaszczyznę otaczającej łąki. (L.dz. Kl-III-5340/100/86 z dnia 19 grudnia 1986 r., pod numerem 488/A)

Podczas badań weryfikacyjnych prowadzonych w obrębie obiektu wydobyta została znaczna ilość zabytkowego materiału ruchomego.

Na terenie Gminy Bralin zlokalizowano tylko jeden obiekt o własnej formie krajoobrazowej i jest nim wymieniony powyżej wpisany do rejestru zabytków relikw sędziwy mieszkalno-obronny zwanej także grodziskiem stożkowatym. Obiekt ten zlokalizowany jest w pobliżu Bralina o ok. 500 metrów w kierunku południowo-zachodnim od miejscowości półród podmokłych łąk w pobliżu niewielkiego cieku wodnego zwanego Czarną Widawką. Opisywany nasył wyniesione jest nad poziom terenu do wysokości 1,5 metra z niewielką niecką w środku, założony na rzucie owalnym z otaczającymi widocznymi relikwami rowu-fasy o szerokości sięgającej we fragmentach 7 metrów. Przedmiotowe wyniesienie w całości porośnięte jest trawą oraz kilkoma młodymi drzewami i krzewami.

GMINA KĘPNO

Zabytki ruchome i nieruchome na obszarze Gminy Kępno

- 3.1 Zespół kościoła Parafialnego w Kępnie: kościół parafialny pw. św. Marcina (1909-11), plebania (2 poł. XIX), dom katolicki (1911, 1934, 1942)
Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Marcina
- ZABYTEK NIERUCHOMY**
1. Murowany kościół parafialny z lat 1909-1911
 2. Murowana plebania z II poł. XIX w.
 3. Murowany dom katolicki z lat 1911, 1934, 1942
- ZABYTEKI RUCHOME:**
- Wyposażenie kościoła (KL-III-860/42/72, nr rej. 212/B z dn. 18.05.1972 r.) obejmujące 11 pozycji w rejestrze. Kościół murowany, neobarokowy. Zaprojektowany w 1911 r. przez architekta Rogera Stawskiego na miejscu poprzedniego drewnianego z 1684 r., fundacji Marcina Olszowskiego z Olszowy, starosty wieluńskiego. W ołtarzu bocznym znajduje się obraz Cudowne rozmnożenie chleba sygn. Stankiewicz (przypuszczalnie Aleksander 1824-92 r.), chrzcielnica w kształcie anioła dźwigającego czarę, barokowa z XVIII w., feretron klasycystyczny z I. połowy XIX w. z obrazami Matki Boskiej z Dzieciątkiem i św. Marcina bpa. Obrazy: portret trumiennej Marcina Olszowskiego herbu Prus II, starosty wieluńskiego. Rzeźby barokowe: krucyfik z tęczą dawnego kościoła (ok. 1700 r.), Dzieciątko Jezus oraz dwie rzeźby świętych. Na łuku sklepienia przed ołtarzem głównym Tadeusz Popiel, uczeń Jana Matejki, namalował Królową Niebios, które] hold składają błogosławieni i święci polscy, a aniołowie rzucają pod stopy Matki Bożej polne kwiaty.

3.2 Zespół Starostwa

Administrator/ użytkownik/właściciel: Powiat Kępiński, w przypadku parku – częściowa własność

ZABYTEK NIERUCHOMY

Zespół Starostwa (nr rej.: 630/Wlkp/A z dn. 12.02.2008r.)

1. budynek murowany z oficynami, z lat 1901-04
2. budynek murowany - willa starosty z poł. XIX, po 1920
3. park przy Zespole Starostwa

Administrator/ użytkownik/właściciel: Gmina Kępno

ZABYTEK NIERUCHOMY

Zespół Starostwa (nr rej.: 630/Wlkp/A z dn. 12.02.2008r.)

1. budynek murowany - willa starosty z lat 1920-25

ZABYTEK RUCHOMY

Wyposażenie obiektu (PO-WR 5131 z dn. 26.07.2014 r., nr rej. 394/WLKP/B z dn. 30.03.2015 r.) - 1. pozycja w rejestrze.

Zespół starostwa powiatowego zlokalizowany jest u zbiegu ulic Kościuski i ks. Magnuszewskiego. Zespół starostwa powiatowego w Kępnie w obecnym stanie zaprojektowany został pomiędzy 1920 r. a 1925 r. Pierwotnie role siedlczy starostwa pełnił budynek tzw. starożytny zlokalizowanego przy ul. Kościuski 9 wzniesiony ok. 1889 r. czyli 2 lata po utworzeniu przez ówczesne władze pruskie powiatu kępińskiego. Budynek zachował się do dnia dzisiejszego w niemal niezmiennym stanie. Siedliska władz powiatowych mieściła się w tym budynku do ok. 1920 r., kiedy to przeniesiono urząd do budynku przy ul. Kościuski 5, gdzie obecnie mieści się siedziba starostwa powiatowego. Obiekt przy ul. Kościuski 5 zbudowany został ok. połowy XIX w., a po 1920 r. budynek adoptowano i rozbudowano (parterowe skrzydło południowo-wschodnie) z sala sesyjna. Oryginalnie budynek podzielony był na reprezentacyjną wysoką kondygnację parteru i niższe użytkowe poddasze, otwory okienne zamknięte były półkoliście, a elewacje posiadały dekorację

3.16 Kościół parafialny pw. NMP Wniebowziętej w Kierznie, 1871, 1948
Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia pw. NMP Wniebowziętej w Kierznie
ZABYTEK NIERUCHOMY
Drewniany kościół z 1871r. (KL-III-85/8/61 z dn. 27.12.1961 nr rej.: 870/Wlkp/A z dn. 15.10.2012)

ZABYTEKI RUCHOME

Wyposażenie kościoła (KL-III-860/44/72 nr. rej. 214/B z dn. 23.05.1972) obejmuje 15 pozycji w rejestrze. Kościół istniał zapewne w XIV w.; XVI w. wzmiankowany jako parafialny. Restaurowany w 1871 roku i 1948 roku. Orientowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej z wieżą i składzikiem konstrukcji słupowej, zewnętrznie oszalowany. Jednonawowy. Prezbiterium zamknięte wielobocznie z zakręsią z dwiema kaplicami od poł i pn. tworzącymi transept, otwierającymi się do nawy arkadami. Od zach. Kwadratowa wieża. Od południa w narożniku przy kaplicy niewielki składzik. W prezbiterium i nawie stropy lekko wygięte w pozostałych lokalnościach płaskie. Na belce tęczowej krucyfiks oraz dwustronne rzeźby Matki Boskiej i św. Jana, barokowe. Chór muzyczny drewniany, wsparty na dwóch słupach poł. XIX w. Okna zamknięte lukiem półkolistym. Dach dwuspadowy, kryty blachą. Wieżyczka ma sygnaturę kształtu barokowego. Wieża dwukondygnacyjna o ścianach lekko pochylonych, kryta hełmem baniastym z latarnią.

3.17 Kościół parafialny pw. św. Jadwigi Śląskiej w Olszowie, 1749

Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Śląskiej

ZABYTEK NIERUCHOMY

Drewniany kościół z 1749r. (nr rej.: 607/A z 31.12.1990r.)

ZABYTEKI RUCHOME

Posażenie (KL-III-860/50/72, nr. rej. 220/B z dn. 24.05.1972 r. L.dz.KS.Z.II-1/3/50 nr ewid. WZ 2/4047 z dnia 30.06.1950r, PSOZ-kal-5330/12/93, nr rej. 110/B z dn. 20.12.1993r.) 10 pozycji w rejestrze.

Parafia wymieniana w wzmiankach historycznych od 1553 roku. Kościół obecny wzniesiony na miejscu poprzedniego konsekrowanego w 1623 roku, uposażonego w 1659 r. przez Jana Szyzkowskiego, sędziego ziemskiego kaskiego. Orientowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej, zewnętrznie i wewnętrznie oszalowany. Jednonawowy. Prezbiterium zamknięte wielobocznie z kwadratową zakręsią z 1870 r. od pn. szerza nawą z dwiema prostokątnymi kaplicami od północy i południa, tworzącymi transept. W narożniku między nawą a południową kaplicą prostokątną przybudówką mieszcząca kruchtę oraz schody na chór muzyczny. Od zachodu kwadratowa wieża konstrukcji słupowej, oszalowana. Wewnątrz stropy. Chór muzyczny wsparty na dwóch słupach. Dach nad nawą i prezbiterium o wspólne kalenicy, z wieżyczką na sygnaturkę kształtu barokowego. Na kaplicach dachy dwuspadowe, nad zakręsią i przybudówką pulpitowe, kryte gonem. Wieża o ścianach pochylonych zwieńczona baniastym hełmem z latarnią, krytym blachą. Ołtarze boczne:

- 1) tryptyk malowany, renesansowy z 1595 r., sygn. .MB; w polu środkowym Ukrzyżowanie z postaciami kłęczącymi fundatorami i kartuzami z herbami Poraj i literami SS oraz Naleźc z literami ZO; na awersach skrzydeł św. Stanisław i Fizbieta, na rewersach Chrystus i Matka Boska Bolesna; zwieńczeniu: Bóg Ojciec w otoczeniu Chrystusa i Matki Boskiej; w predelli Ostatnia Wieczerza.
- 2) późnorenesansowy ołtarz z ok. połowy XVII w., z herbem Ostoja i literami Mikkołaja Szyzkowskiego podkomorzego wieluńskiego; w polach bocznych obrazy św. Mikkołaja Szymaszyci i św. Franciszka;
- 3) niearchitektoniczny, rokokowy 2 połowa XVIII w.

Ambona z I. połowy XIX w. Chrzcielnica w kształcie anioła podtrzymującego czarę z grupą Chrystusa Chrzciela na pokrywie z XVIII w. Monstrancja rokokowa z datą 1788 r. Dwa ornaty z XVIII w. Dzwon ufundowany przez Ernesta Wilhelma V.Sahlich, komendanta twierdzy Breda w służbie holenderskiej, sprawiony do kościoła w Ciesiach (pow. Oleśnicki), odlany przez Zygmunta Goettia we Wrocławiu w 1693 r.

3.18 Kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Świebie, XVIII w.

Administrator/ użytkownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej

ZABYTEK NIERUCHOMY

Drewniany kościół z XVIII w. (nr rej. 608 z dn. 31.12.1990 r.)

ZABYTEKI RUCHOME

wody, dwunastokątną głowicę mocno nadwieszoną nad trzoniem, wszystko zwieńczone ostrosłupowym przykryciem dachowym.

3.13 Zespół pałacowy i folwarczny w Milkorzyźnie: pałac, obecnie dom nr 165, 1786; 2 poł. XIX; park (1874), ogródzenie z 5 bramami (1870-80), gorzelnia (1870-80), spichrz (1870-80), stajnia (1870-80)

Administrator/ użytownik/właściciel: Skarb Państwa, Agencja Nieruchomości Rolnych w Poznaniu

ZABYTEK NIERRUCHOMY

Zespół pałacowy i folwarczny (nr rej.: 489/A z dn. 22.12.1986 r. oraz 242/Wlkp/A z dn. 12.07.2006 r.)

Dworek, którego pozostał sięgała 1786 r., położony jest w parku w kształcie trapezu. Ogród otacza plot ze słupkami z dekoracją neogotycką z końca XIX w. Goebel dobudował na dworcu piętro zwieńczone attyką z krenelażem i wieżyczkami w narożnikach. Od frontu budowli widnieją ryzalit i balkon z metalową balustradą. Zachował się również płaski dach. Z werandy – przez obszerne sieni wchodziło się do biblioteki.

Park założony w 1874 roku z inicjatywą ówczesnego właściciela majątku Ludwika Goebela. Park posiada usiada układ przestrzenny o charakterze krajobrazowym. Wzdłuż południowo-zachodniej granicy parku biegnie aleja dębowa będąca pomnikiem przyrody. W parku występują cenne drzew w tym dęby szypułkowe i czerwone, lipy, wiąz, sosny oraz kasztanowce białe. W części przypałacowej park otoczony jest ogrodzeniem w postaci murowanych słupków z przesłaniami ze sztachet z motylowym trójlistkiem. Na jednym ze słupków ogrodzenia widnieje data 1914. W parku zachowało się pięć murowanych bram wjazdowych utrzymanych w stylizacje neogotyckiej. W pobliżu pałacu w 1878 wybudowana została rządcówka wraz z zespołem folwarcznym, budynkami gorzelni, spichlerza i stajni.

3.14 Kościół parafialny pw. św. Idziego obecnie Sanktuarium św. Idziego, 1928-1933

Administrator/ użytownik/właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Idziego w Milkorzyźnie

ZABYTEK NIERRUCHOMY

Kościół murowany z lat 1928-1933 (Kl.-III-860/46/72 nr rej. 216/B z dnia 24.05.1972r.)

ZABYTEK RUCHOMY

Wyposażenie kościoła (Kl.-III-860/46/72 z dn. 24.05.1972; Nr. 216/B) obejmuje 11 pozycji w rejestrze.

Kościół murowany wybudowany w miejsce starego drewnianego z XVII w. Neobarokowy, zbudowany w latach 1928-1933 według projektu Stanisława Młetczko-Kejki, wykonany w latach 1947-51. W Milkorzyźnie parafia pw. św. Idziego istnieje już co najmniej 700 lat. Ołtarz główny zdobi figura datowana na 1500 r. znajduje się w głównym ołtarzu i jest zastłaniana ruchomym obrazem. Tak zastłonięta przetrwała okres wojny. Podjęcie budowy było dużym wyzwaniem. Świątynia powstała na palcach, na podmokłym terenie w miejscu objawienia się św. Idziego. Milkorzyn jest jednym z najstarszych ośrodków kultu św. Idziego w Polsce.

Figura należy niewątpliwie do najwartościowszych dzieł sryceńskich epoki późnogotyckiej. Figurę wykonał Tilman Riemenschneider.

3.15 Zespół dworski w Domanińcu, koniec XIXw.

Administrator/ użytownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIERRUCHOMY

Murowany dwór z końca XIX w. (Nr rej.: 493/A z 21.04.1987)

Dwór z końca XIX w., murowany, piętrowy, niefunkcyjny, z boku wieża, ozdobny portal, dach mansardowy kryty łupkiem, przed wejściem znajduje się taras betonowy,

Do dworu przynależy park z XIX/XX w. w przeważającej części z kasztanowcami i olchami,

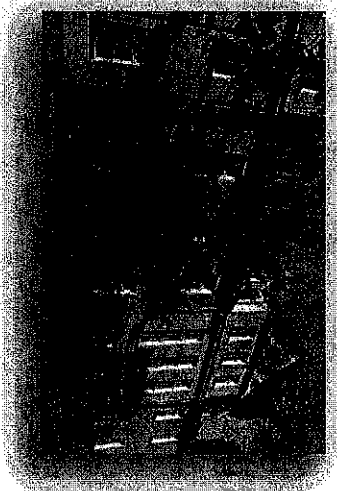
W parku przynależy 401 cm przy bramie wjazdowej, dąb o obwodzie 300 cm w północnej części parku, przy dworze dąb czerwony o obwodzie 380 cm i świerk pospolity o obwodzie 200 cm,

Dom zarządzający przy wjeździe do folwarku, pochodzący z końca XIX w., murowany,

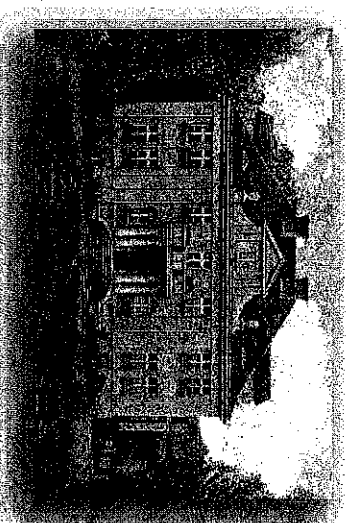
Spichlerz drewniany z 1825 na terenie folwarku. Aleja 20 kasztanowców przy drodze od szosy do dworu, odgałęzia się od niej w kierunku południowym szpaler 6 topoli o obwodzie do 330 cm.

Przedwojennymi właścicielami majątku była rodzina Krzywoszyńskich.

architektoniczną (plastyki zwieńczone płaskorzeźbionymi wazonami, opaski okienne). Po II wojnie światowej budynek uległ przekształceniom w celu uzyskaniu większej powierzchni użytkowej, kondygnacje zrównane zostały pod względem wysokości, dodatkowo a adaptowano poprzednią przestrzeń dachową na użytkowe poddasze wprowadzając wstawki o trójkątnych szczytach i trójkątne okna w postaci dachu. Ponadto zmieniła układ fasady północnej wprowadzając dwa symetryczne porozne ryzalitu, dobudowana także druga kondygnacje nad skrzydłem pd.-wsch. Podczas rozbudowy starano się nadać bryle i elewacja budynku formy nawiązujące do budynku starego starostwa.

W latach 1920-1925 założona na tyłach budynku starostwa park oraz wybudowana wille starosty, przed którą założono ogród. Willa wzniesiona na rzucie prostokąta zbliżonego do kwadratu charakteryzuje się wysokimi schodami przed wejściem, tarasem na tyłach oraz dwoma symetrycznymi, owalnymi ryzalitami w kondygnacji parteru w części południowej. Ponadto willa posiada oryginalny i dobrze zachowany bogaty, klasycystyczny detal architektoniczny (półkolumny, pilastry, pylonny wazony, tralki), również układ wewnętrzny nie uległ znacznym przekształceniom. Zespół starostwa ze wszystkimi elementami tworzy wartościowy przykład historycznego zespołu budowlanego obiektów użyteczności publicznej przełomu XIX i XX wieku wpisuje się w historyczny pejzaż i układ urbanistyczny miasta Kępna.

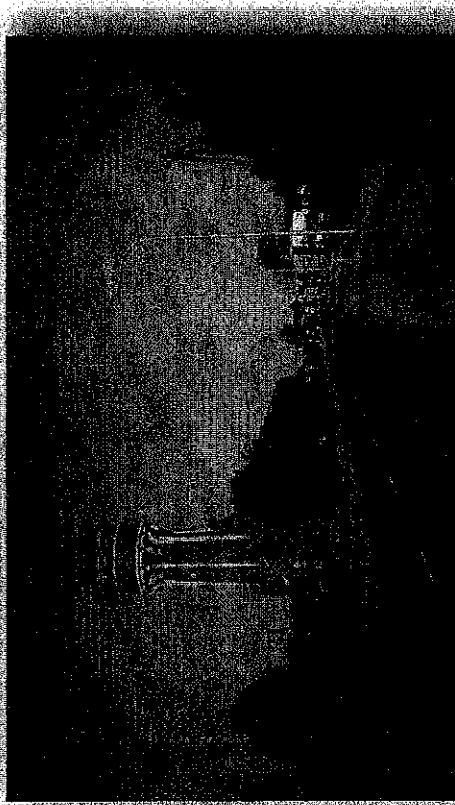
Fotografia z zasobów archiwalnych Muzeum Ziemi Kępińskiej im. Tadeusza Piotra Potworowskiego

3.3 Murowane domy miejskie

- 1) Rynek nr 26
Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY
Budynek (nr rej.: 137/A z 12.07.1968)
Wzniesiony na pocz. XIX w. Murowany, otynkowany. Na planie prostokąta, dwupiętrowy z mieszkalnym poddaszem, nakryty dachem mansardowym, krytym dachówką. Na osi sieni sklepiona krzyżowo. Z zewnątrz na osi elewacji frontowej płaski dwupiętrowy ryzalit, rozczłonkowany w górnej kondygnacji dwiema parami pilastrow. W parterze ryzalitu portal z trójkątnym frontonem. Między kondygnacjami gzyms kordonowy i parapetowy. W narożu budynku wejście zwieńczone trójkątnym szfowanym szczytem z literami „HS” wpisanymi w okragły kartusz z dekoracją wolitową i ornamentem roślinnym.
ul. Kościelna nr 2
Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY
Budynek (nr rej.: 138/A z 12.07.1968)
Dom pochodzący z XVIII/XIX w., piętrowy, siedmioosiowy, dwutraktowy z sienią pośrednią, elewacja frontowa o podziałach piastrami, parter boniowany. Na osi balkon wsparty na dwu parach kolumn.
Dach naczółkowy kryty dachówką XVIII/XIX
Kamienica z oficyną, Rynek 33, 1910.
Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY
Budynek (nr rej.: 688/A z 15.11.1993)
Wybudowana ok. 1910 r. usytuowana w zwartej zabudowie pierzei rynku. Budynek kamienicy założony na rzucie prostokąta, z oficyną od strony zachodniej. Budynek trzykondygnacyjny, z użytkowym poddaszem nakryty dachem dwu i trzypadowym. Budynek oficyn dwukondygnacyjny, nakryty dachem dwuspadowym. Elewacje tynkowane, umieszczone na wysokim cokale, o rytmicznym układzie otworów okiennych, zwieńczone wysuniętym gzymsem. W budynku zachowała się pierwotna stolarka okienna i drzwiowa, w części posadzki, podłogi i piece kaflowe.
Rynek 35,
Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY
Budynek (nr rej.: 510/A z 19.03.1969)
Zbudowany w I poł. XIX w. o cechach późno klasycystycznych. Dwupiętrowy, na planie litery „L”. Układ wnętrza dwutraktowy z sienią przelotową. Z zewnątrz między kondygnacjami gzyms kordonowy i parapetowy. Okna piętra w obramieniach z kluczami. W trójosiowej kondygnacji przyziemia wejście usytuowane centralnie. Przyziemie częściowo przerobione na lokale handlowe. Dach dwuspadowy kryty dachówką.
Rynek 36,
Administrator/użytkownik/właściciel: osoba prywatna
ZABYTEK NIERUCHOMY
Budynek (nr rej.: 1567/A z 26.07.1974)
Wzniesiony w 1833 r., przebudowany w k. XIX w., przed I wojną światową w budynku mieściła się restauracja, a w oficynie reżnicтво. Klasycystyczny. Murowany, otynkowany, z płytkimi boniami w elewacji frontowej. Dwupiętrowy, częściowo podpiwniczony. Okna górnej kondygnacji prostokątne, między kondygnacjami gzyms kordonowy. Na planie litery „L”. Układ wnętrza dwutraktowy. Wewnątrz na osi przelotowa sieni z półowalną klatką schodową. Nakryty stronnym dachem dwuspadowym, kryty dachówką
ul. Kręta 7,

ZABYTEK NIERUCHOMY

Budynek murowany z początków XX w. (rej.: 112/W/1kp/A z dn. 7.03.2003)

Początek historii obiektu – zespołu wodociągów miejskich w Kępnie składa się z wodociągowej wieży ciśnień wraz z przepompownią, stacją uzdatniania wody i budynkiem administracyjno- mieszkaniowym z początek XX w. Na początku XX wieku zarząd miasta zdecydował się na budowę, nowoczesnego, centralnego wodociągu miejskiego obejmującego również sieć kanalizacyjną. Kępno czerpało wodę z 21 studni miejskich publicznych i 90 prywatnych w których jakość wody była bardzo niska. W latach 1903-1904 wzniesiony został kompleks budowlany na podstawie projektu inżyniera Mestia z Wrocławia. Po przeprowadzeniu badań hydrotechnicznych ustalono lokalizację ujęć wody w rejonie ul. Wrocławskiej na zachodnim skraju miasta. Tutaj też zbudowano stację uzdatniania wody, przepompownię i wieżę ciśnień. Zespół wodociągów miejskich rozbudowany i zmodernizowany, zwłaszcza na początku lat 60-tych XX wieku utrzymał generalny plan architektoniczno-urbanistyczny oraz architekturę budowli technicznych – bryłę, elewację). Architektura zespołu czerpie z historyzmu nawiązując do wzorów ikonograficznych budownictwa średniowiecznego, w przypadku wieży ciśnień – obronnego. To architektura gotyku ceglanego, tak chętnie adoptowanego do architektury przemysłowej przełomu XIX i XX wieku. Znajdujemy tutaj wartościową próbę łączenia form przemysłowych z tradycją historyczną porzabawioną przy tym nawiądanictwa formalnego. Budynek stacji pomp i oczyszczalni posiada już współczesne wyposażenie nie posiadające wartości historycznych. Chronić należy tutaj układ urbanistyczny zakładu oraz bryłę, elewację budowli. Jest to jeden z najcenniejszych zespołów wodociągowych w Wielkopolsce prezentujący czytelną do dziś model wodociągu miejskiego z początku XX stulecia.

Wieża kryje zbiornik typu Intze, głowica zyskała płaską, mocno nadwieszoną podstawę gdy zazwyczaj w wieżach tego typu trzonu głowicę jest kształtowane w sposób płynny. W tym aspekcie w odniesieniu do klasyfikacji wieżowych zbiorników wodnych opracowanych przez S. Januszewskiego wieżę tą umieszczamy w grupie C, w typie przejściowym dla wieży grupy D – typu „grzybką”. Kubatura wieży – 4527m². Wieża ciśnień wybudowana jest z cegły ceramicznej, detal tynkowany. Obiekt nie jest podpiwniczony. Wieża jest integralnie związana z przepompownią, stacją uzdatniania wody i budynkiem administracyjno-biurowym. Budowlę można podzielić na : partię podstawową, jednokondygnacyjną partię centralną trzon mieszczącego zbiornika

z dwiema klatkami schodowymi i kwadratowa lokalność, fasada główna, pięciodosiowa w czterech kolumnach przyściennych, wystających w formie ryzalitu z lica ściany; od południa niewielka przybudówka. Fasada budynku z monumentalnym portykiem toskańskim nawiązuje do fasady Opery w Poznaniu. Na piętrze znajdowała się galeria dla kobiet, otwarta arkadami na salę główną. Sala nakryta pozornym sklepieniem klastycznym. Zachowane fragmenty sztukowej dekoracji klasycystycznej oraz stolarki z czasów budowy. Fasada frontowa pięciodosiowa z wysuniętym ryzalitem portykiemu na osi, rozczłonkowanym czterema przyściennymi półkolumnami zwieńczona balkonem i trójkątnym tympanonem, w którym dekoracje z motywem autentycznych gryfów, narożniki ścięte opłastowane. Okna w dwóch rzędach częściowo z pierwotną stolarką dolne prostokątne z przeważnie zamkniętym łukiem, górne półkoliste. Dach czterospadowy kryty dachówką okienkami od strony wschodniej. Synagoga na mocy ustawy z 1997 roku o restytucji mienia żydowskiego została zwrócona Gminie Wyznaniowej Żydowskiej we Wrocławiu. W 2009 roku ma podstawić darowizny Gmina Żydowska przekazała ją Gminie Kępno.

3.5 Park miejski z aleją lipową, 1908

Administrator/ użytownik/właściciel: Gmina Kępno

ZABYTEK NIERUCHOMY

Publiczny park miejski z 1908r. (nr rej.: 736/Wlkp/A z 12.03.2009)

Park miejski w Kępnie to publiczny park krajobrazowego zlokalizowanego w układzie urbanistycznym z charakterystycznymi alejkami z ponad stuletnich drzew zbiegającymi się pod kątem prostym. Główna aleja parkowa usytuowana jest na osi ulicy Dąbrowskiego. Park został założony na rzucie zbliżonym do trapezu w 1908 roku jako park publiczny (miejski) przylegający jednym z boków do nowopowstałej linii kolejowej (obecnie niezczynny). Pierwotna powierzchnia parku wynosiła ok. 5 ha obecnie położony jest w ciągu ul. Dąbrowskiego i Powstańców Wielkopolskich. W części północno-wschodniej park łączy się z zadrzewioną aleją biegnącą wzdłuż ulicy Dąbrowskiego w kierunku wschodnim w stronę centrum miasta. Poza typowymi dla krajobrazu polskiego drzewami tj. sosną, świerkiem, bukiem, grabem, klonem, lipą, topolą i brzoza w parku można dostrzec drzewa takie jak: tulipanowiec amerykański, cyprysik błotny, platan klon listny, lipa szerokolistna, strączyń żółty czy sosna limba.

3.6 Ratusz, Rynek, 1835

Administrator/ użytownik/właściciel: Gmina Kępno

ZABYTEK NIERUCHOMY

Murowany budynek magistratu (nr rej.: 1155/A z 6.06.1970)

Obiekt wybudowany w stylu klasycystycznym w 1835 roku. Był siedzibą magistratu i sądu. Budowla dwukondygnacyjna z frontem wysuniętym przed fasadę, dwuspadowym dachem pokrytym dachówką, na którego szczycie, na osi głównej została wybudowana niska, krępa wieżyczka z zegarem. W 1866 roku został rozbudowany. Do wydfuzonej na rzucie prostokąta budowli zostały dołączone dwa prostokątne ryzality boczne, wysunięte przed elewację główną (zachodnią). Wieżyczka na dachu również została przebudowana. Została zachowana mrowana, kwadratowa podstawa, do której dobudowano ośmiokątny, drewniany trzon z arkadowymi przeczeciami, pokryty szokowatym hełmem z chorągiewką na iglicy. Budowla mieści się w Ryнку. Obecnie budynek został wyremontowany i jest siedzibą władz miejskich.

3.7 Magistrat, obecnie muzeum, 1846, 2 bramy wjazdowe na podwórze

Administrator/ użytownik/właściciel: Gmina Kępno

ZABYTEK NIERUCHOMY

Murowany budynek magistratu obecnie siedziba muzeum miejskiego (nr rej.: 222/Wlkp/A z 30.03.2005)

Gmach został wzniesiony w 1846 r. i od samego początku aż do 1975 r. pełnił funkcję magistratu. Magistrat, posadowiony w cieniu wybudowanego w 1835 r. Ratusza i siedziby Sądu Ziemsko-Miejskiego, dwukrotnie od niego mniejszy. Architektura gmachu nawiązuje do stylów historyzujących, a w szczególności – neogotyku i neorenesansu. Zwarła i nieco surowa w formie, dwukondygnacyjna bryła została wzniesiona na planie prostokąta i zwieńczona strzelistym dachem. Na parterze znajdowały się pomieszczenia urzędnicze przykryte

sklepieniem krzyżowym (wskazują na to pozostałości sklepienia), a na piętrze – reprezentacyjna sala posiedzeń. Obiekt pełnił swoją pierwotną funkcję aż do 1975 r. Następnie mieścił się tu Urząd Stanu Cywilnego oraz Kępiński Dom Kultury, a następnie biblioteka i galeria sztuki; resztę pomieszczeń wynajmowano. Ostatecznie, w pierwszej dekadzie XXI w. budynek całkowicie opustoszał. Obecnie po kapitalnym remoncie finansowanym ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego obiekt pełni siedzibę Muzeum Ziemi Kępińskiej im. T. P. Potworowskiego.

3.8 Szkoła z salą gimnastyczną, 1912-1914

Administrator/ użytownik/właściciel: Gmina Kępno

ZABYTEK NIERUCHOMY

Budynek murowany (nr rej.: 98/Wlkp/A z 15.07.2002)

Budynek z 1912 roku. Plan budynku obejmował 20 izb lekcyjnych, salę gimnastyczną i boisko. Wybuch II wojny światowej spowodował upadek szkolnictwa. W czasie II wojny w budynku utworzono szkołę podstawową dla dzieci niemieckich. W 1944 roku przez krótki czas znajdował się tu wojskowy szpital wojenny. Pełnił on też funkcję koszar.

Zakończenie wojny rozpoczęło nowy etap w dziejach szkoły. W opustoszałym i zdewastowanym budynku pojawili się pierwsi nauczyciele. Przy pomocy młodzieży przystosowano sale na izby lekcyjne.

3.9 Gimnazjum – obecne Liceum Ogólnokształcące, 1912 oraz ogrodzenie z bramą

Administrator/ użytownik/właściciel: Powiat Kępiński

ZABYTEK NIERUCHOMY

Budynek murowany z 1912r. (nr rej.: 262/Wlkp/A z 21.11.2005)

Początek historii budynku Gimnazjum w którym obecnie mieści się Liceum Ogólnokształcące im. mjr Henryka Sucharskiego, datuje się na 1842 rok. W tym to czasie otwarto jednoklasową szkołę rektorską przygotowującą uczniów do nauki w czwartej klasie gimnazjum lub w szkole realnej. Po 20 latach staran lokalnej społeczności, władze pruskie pozwoliły na utworzenie trzyklasowej wyższej szkoły miejskiej, która utrzymywała gmina. Szkołę umieszczono w trzech klasach elementarnej szkoły żydowskiej przy ulicy Szkolnej.

W 1874 w wyniku kolejnych staran magistratu kępińskiego udało się uzyskać zgodę władz i przekształcić szkołę w gimnazjum, jednak bez pełnych praw, dotyczyło to uprawnień do jednorocznej służby wojskowej. Pełne prawa gimnazjum w Kępnie uzyskało w 1912 roku. W ty też roku rozpoczęto naukę w nowym budynku użytkowanym do dziś. W 1920 roku zostało utworzone polskie gimnazjum, którego twórcą i dyrektorem był Błażej Grobicki. W 1930 roku zostało zlikwidowane żeńskie gimnazjum państwowe i nastąpiła reorganizacja szkoły w wyniku której utworzono Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne. Po II wojnie światowej w 1949 roku na bazie w/w placówki oświatowej powstaje liceum ogólnokształcące któremu w 1975 roku nadano imię mjr Henryka Sucharskiego.

Budynek wzniesiono w 1910-1912 w stylu wczesnego modernizmu z zastosowanie wielu różnorodnych form stylizacyjnych. Gmach wzniesiono na rzucie litery „L” w większości trójkondygnacyjny z dostawionym od wschodu dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o jednorodnych formach stylizacyjnych.

Budynek złożony z kilku zróżnicowanych pod względem kształtu wysokości kubizmych brył nakrytych dachami wielopłociamiowymi z sześcioboczną wieżą zegarową górującą nad korpusem głównym.

Elewacja zewnętrzna z zachowaną pierwotną dekoracją architektoniczną w postaci płycin dekoracyjnych oraz portal przed północnym wejściem z rzeźbionym orłem w zwieńczeniu. Od strony południowej widokowa galeria nad arkadowym ganikiem. We wnętrzu obiektu dobrze zachowana stolarka okienna, drzwiowa oraz klatka schodowa w poziomie drugiej i trzeciej kondygnacji, a także oryginalny wystrój wnętrz wraz z kamiennymi zlewami i witrażami. Od strony północnej i zachodniej budynek otoczony mrowanym ogrodzeniem z bramą oraz zwieńczonymi dekoracyjnymi wazonami.

3.10 Szkoła gminy żydowskiej, 1837

Administrator/ użytownik/właściciel: osoba prywatna

ZABYTEK NIERUCHOMY